

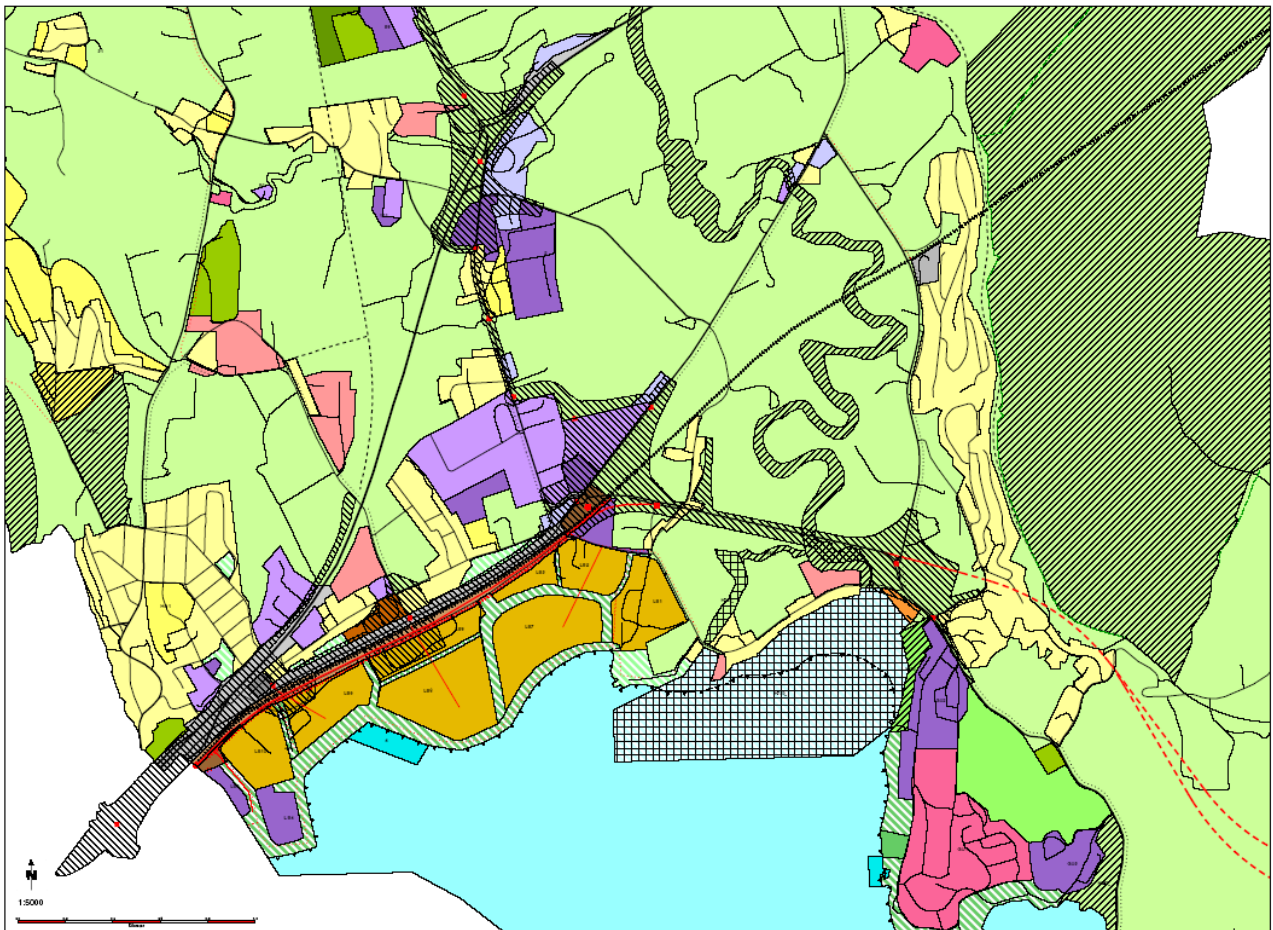

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Veileder

Veiledning til forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og digitalt planregister

Forskrift gjeldende fra 1. juli 2009, med senere endringer

Merknader til

Forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften).

*Med endringer fastsatt i forskrift 14. desember 2009 nr. 1539
(i kraft 1. januar 2010).*

Forord

Dette er en veileder om bestemmelsene i den nye kart- og planforskriften som trådte i kraft 1. juli 2009.

Veiledningen er først og fremst rettet mot kommunene, men kan også være aktuell for andre som utfører arbeider etter plan- og bygningsloven.

Innholdet i veilederen suppleres av [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister utgitt av departementet](#) og det generelle veiledningsmaterialet til plan- og bygningsloven.

Innholdet er ikke uttømmende, verken med hensyn til det kart- og planfaglige eller juridiske spørsmål. Kommunene kan søke faglig råd og veiledning hos Miljøverndepartementet eller Statens kartverk.

Miljøverndepartementet
Avdeling for regional planlegging
2. utgave 22. januar 2010

Innhold

Merknader til de enkelte forskriftsbestemmelser	4
Svalbard	4
Kapittel 1 Fellesbestemmelser	4
§ 1 Formål	4
§ 2 Definisjoner	5
§ 3 Datasikkerhet	10
§ 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget	10
§ 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget	11
§ 6 Krav om kartlegging	18
§ 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form	24
§ 8 Krav til den private kartleggingen	25
Kapittel 3 Framstilling av arealplan	26
§ 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.	26
§ 10 Særskilte krav til digital arealplan	31
§ 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, mv.	33
Kapittel 4 Kommunalt planregister	36
§ 12 Digitalt planregister	36
§ 13 Planregister med planoversikt	40
§ 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag	42
§ 15 Forvaltning og vedlikehold	43
Kapittel 5 Overgangsbestemmelser, ikrafttredelse	45
§ 16 Overgangsbestemmelser	45
§ 17 Ikrafttredelse	46
Merknader til vedlegg I	47
Merknader til vedlegg II	55
Endringslogg for veilederen	57

Merknader til de enkelte forskriftsbestemmelser

Svalbard

Forskriften gjelder ikke for Svalbard.

Det anbefales likevel for at forskriften og veilederen benyttes så langt det passer for planlegging i Longyearbyen arealplanområde.

Kapittel 1 Fellesbestemmelser

§ 1 Formål

Forskriften skal legge til rette for enkel tilgang til pålitelig stedfestet informasjon. Informasjonen skal kunne sammenstilles og brukes på tvers av administrative grenser og organisatoriske skiller, og skal gi en samlet oversikt over tillatt og planlagt bruk av arealene i Norge etter plan- og bygningsloven.

Til § 1 Formål

Bestemmelsen angir formålet med forskriften.

§ 2 Definisjoner

I forskriften menes med

- a) *endelig vedtatt arealplan*, arealplan med tilhørende bestemmelser som gjennom statlig, regionalt eller kommunalt vedtak etter plan- og bygningsloven har fått rettsvirkning
- b) *digital arealplan*, arealplan egnet for elektronisk databehandling i en form som representerer planen på en fullstendig og entydig måte
- c) *plankart*, framstilling av arealplan på kart
- d) *plandata*, geodata i digital arealplan som er gjenstand for vedtak etter plan- og bygningsloven
- e) *basiskart*, geodata i plankart som ikke er gjenstand for vedtak
- f) *det offentlige kartgrunnlaget*, en samling geodata som kommunene, Statens kartverk og andre offentlige etater har ansvar for og som består av et representativt, systematisk og tematisk ordnet utvalg geodata knyttet til administrative, juridiske, fysiske, miljøfaglige og infrastrukturmessige forhold
- g) *planarkiv*, et kommunalt arkiv som oppfyller kravene i arkivlova og som inneholder alle endelig vedtatte arealplaner
- h) *digitalt planregister*, database med fullstendig og systematisert informasjon over endelig vedtatte arealplaner mv.
- i) *planregister med planoversikt*, en enkel fortegnelse eller oppstilling over endelig vedtatte arealplaner mv. i dokumentform
- j) *nasjonal arealplan-ID*, et landsdekkende entydig og unikt kjennetegn (identifikasjon) på en arealplan.

Til § 2 Definisjoner

Bokstav a definerer endelig vedtatt plan som plan som gjennom kommunens endelige vedtak, og eventuelt departementets godkjenning eller stadfesting, har fått rettsvirkning. Kompetansen (myndighetsgrunnlaget) til å vedta og godkjenne kommuneplanen, herunder kommunedelplan, framkommer av plan- og bygningsloven § 11-15, jf. § 11-16. Her framgår det at kommuneplanens arealdel får rettsvirkning etter vedtak i kommunestyret, dersom det ikke er rettet innsigelse mot planen. Kommuneplanens arealdel som det er rettet innsigelse mot, eventuelt den del av planen det er rettet innsigelse mot, er avhengig av departementets vedtak for å få rettsvirkning. Kompetansen til å vedta og stadfeste reguleringsplan framkommer av plan- og bygningsloven § 12-4, jf. § 12-13. Her framgår det at reguleringsplan som det ikke er rettet innsigelse mot, som hovedregel får

rettsvirkning etter vedtak i kommunestyret, mens reguleringsplan som det er rettet innsigelse mot, er avhengig av departementets vedtak. Reguleringsplan kan påklages. Kommunen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Er slik beslutning fattet får reguleringsplanen først rettsvirkning når klagefristen er ute, eller klagen er avgjort. Utsatt iverksetting kan begrenses til å gjelde deler av planen. I så fall har de deler av planen som ikke omfattes av beslutning rettsvirkning. Kommuneplanens arealdel kan ikke påklages, men det kan rettes innsigelse mot slik plan.

Bokstav b definerer *digital arealplan*. Digital arealplan skal være i henhold til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#), jf. § 10 tredje ledd andre punktum (se del 1). Et plankart kan også presenteres i rasterformat og dermed være digital, men et slikt rasterkart tilfredsstillende ikke forskriftens krav til plankart. Foruten plankart består en digital arealplan av planbestemmelser og planbeskrivelse, jf. § 9 første ledd. Bestemmelsene og planbeskrivelsen er ikke i vektorformat, men må presenteres i annet digitalt format, for eksempel i form av PDF eller tiff. Forskriften stiller krav om at det må benyttes godkjent dokumentformat for arkivering, hvilket i praksis vil si den til enhver tid gjeldende NOARK-standard. I forbindelse med ny plan- og bygningslov 2008 er SOSI for plandata oppdatert i en ny versjon 4.1 (mai 2009). Denne standarden er tatt inn i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 3). Statens kartverk er sekretariat for [SOSI standardisering](#).

Bokstav c definerer *plankart* som framstilling av arealplan på kart. Plankartet inneholder opplysninger som kan være gjenstand for vedtak (dvs. plandata jf. egen definisjon i bokstav d) og det bakgrunnskartet vedtaket presenteres på (basiskartet, jf. egen definisjon i bokstav e), samt annen tilhørende informasjon, herunder tegnforklaring, jf. § 9 siste ledd. Plankartet kan gjelde endelig vedtatt plan og ha rettslig virkning, være forslag eller utkast til slik plan, eller gjelde opphevet eller utgått plan. Begrepet plankart dekker alle plantypene etter plan- og bygningsloven (kommuneplanens arealdel, områderegulering, detaljregulering, statlig og regional arealplan).

Bokstav d definerer *plandata*. Plandata er den delen av en digital arealplan som er stedfestet, vanligvis ved å være framstilt på et plankart, og som er gjenstand for vedtak. For en reguleringsplan omfatter dette arealformål og hensynssoner etter plan- og bygningsloven §§ 12-5 og 12-6 som er stedfestet, og rettslige virkninger av reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven § 12-7 som er stedfestet. For kommuneplan omfatter det arealformål, hensynssoner og bestemmelser etter plan- og bygningsloven §§ 11-7 til 11-11 som er stedfestet, samt eventuelle stedfestede konsekvenser av planens retningslinjer for øvrig. Men også planbestemmelsene og planbeskrivelsen, jf. § 9 første ledd, må i praksis anses å være plandata, selv om denne informasjonen vil være på annet format enn plandataene for et plankart. Plandata kan relatere seg til endelig vedtatt plan med rettslig virkning, eller gjelde forslag eller utkast til slik plan, eller gjelde opphevet del av plan, eller være utgått på annen måte. Basiskart (jf. egen definisjon i bokstav e) vil ikke være en del av plandataene. *Bokstave e* definerer *basiskart*. Basiskartet er det bakgrunnskartet som benyttes for å framstille planvedtaket, dvs. det kart som danner underlag (gir geografisk referanse) for plandataene, eller det ”kart

som planen tegnes på” slik det ble uttrykt i bygningsloven av 1924. Selv om basiskart er et formelt begrep, vil produksjonsprosessen ofte være lagt opp slik at det ikke er hensiktsmessig å tegne ut basiskartet som et selvstendig dokument. Etter § 9 femte ledd skal det være tydelig skille mellom plandata og basiskart. Etter § 10 tredje ledd første punktum skal private detaljreguleringsforslag som en hovedregel alltid leveres med basiskart. Plankart skal ha påtegning om dato og kilde for basiskartet. Normalt vil dato være uttrekksdatoen fra det offentlige kartgrunnlaget (jf. egen definisjon i bokstav f).

Bokstav f definerer *det offentlige kartgrunnlaget*. Det offentlige kartgrunnlaget danner det generelle kartgrunnlaget for plan- og byggesaksbehandlingen i hele kommunen. Ved utarbeiding av en konkret arealplan, kan det være nødvendig å supplere det offentlige kartgrunnlaget med mer detaljert eller nøyaktig kartlegging. Kommunen kan pålegge forslagsstiller eller søker å utarbeide nødvendig kartgrunnlag tilpasset den foreslåtte planen eller tiltaket. På basis av dette og eventuell annen informasjon innhentet i sakens anledning, utarbeides det et basiskart som ”planen tegnes på”. I utgangspunktet danner basiskart og plandata til sammen plankartet, selv om plandata definisjonsmessig også kan være stedfestede planbestemmelser som framkommer på annen måte, f.eks. i form av reguleringsbestemmelser. Det offentlige kartgrunnlaget skal være utarbeidet i henhold til spesifikasjoner godkjent av Statens Kartverk, jf. § 5 tredje ledd første punktum.

Bokstav g definerer *planarkiv*. Forskriften stiller ikke materielle krav til planarkiv, kun til arkiv, jf. § 11 fjerde ledd. Når mange kommuner opererer med egne planarkiv avsondret fra kommunes hovedarkiv er det fordi de ønsker det som en egen arkivdel med eget ordningsprinsipp. Manuelle arkiv sorteres etter saksnummer., mens et spesialarkiv/særarkiv kan sorteres etter egnet ordningsprinsipp, dvs. i mange tilfeller plan-ID. Det innebærer at alle planer tas ut av saksnummerrekken og fysisk plasseres samlet etter stigende planident. At det er en egen arkivdel, har betydning for når årganger skal avleveres til nasjonal arkivmyndighet. Planmappene kan da bli stående mens resten flyttes (ved elektronisk arkiv viskes dette skillet ut). Planarkiv kan være et papirbasert eller digitalt arkiv, eller begge deler, dvs. at noen dokumenter oppbevares i form av papir og andre som digitale filer. Minstekravet til planarkiv er at det oppfyller det som gjelder for systematisering og oppbevaring etter arkivlova. Se omtalen til § 11.

Bokstav h definerer *digitalt planregister*. Digitalt planregister skal være i henhold til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4), jf. § 12 tredje ledd første punktum. Et slikt planregister er noe langt mer omfattende og avansert enn en planoversikt etter § 13, jf. definisjon i § 2 bokstav i. Et digitalt planregister skal inneholde registerinformasjon, og er altså ikke bare en katalogtjeneste. Det kan bestå av én base eller komplekse samlinger av plandatabaser og digitale dokumenter, evt. med kobling til arkiv- og fagdatabaser. Registeret skal kunne sammenstille ulike plantyper og planer fra ulike forvaltningsnivåer og forholde seg til ulike vertikalnivåer (lag) i planen og ha tilknyttede tjenester mot internett (søk, innsyn og utveksling av data). Data fra digitalt planregister skal inngå i den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge digitalt) og spille sammen med grunnbok- og matrikkeldata. Det skal foreligge metadata for datasettene og informasjonen skal kunne være egnet til bruk for statistikkformål. I praksis vil digitalt planregister framstå som et digitalt planinformasjonssystem eller som et

planforvaltningssystem, som for eksempel håndterer all planaktivitet i kommunen. Miljøverndepartementet har fastsatt en overordnet datamodell for digitalt planregister, jf. [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4)

Bokstav i definerer *planregister med planoversikt*. Et slikt register kan i enkleste form være et digitalt dokument f.eks. i form av et regneark, PDF eller liknende med en fortegnelse eller oppstilling over gjeldende arealplaner og planer under behandling, og med et kartomriss for planområdet. Dokumentet må være digitalt fordi informasjonen skal gjøres tilgjengelig for allmennheten på Internett (kommunens hjemmeside). Denne typen planregister vil være aktuelt for mindre kommuner som ennå ikke har anskaffet digitalt planregister. Et eksempel på hvordan et planregister med planoversikt kan være ligger på Miljøverndepartementets hjemmeside sammen med [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se eksempelfil til del 4).

Bokstav j definerer *nasjonal arealplan-ID*. Krav om en entydig nasjonal identifikasjon for arealplaner er påkrevet bl.a. for at informasjonen i kommunalt digitalt planregister skal kunne lastes ned via Internett og sammenstilles sammen med andre arealplaner på regionalt eller nasjonalt nivå. En slik identifikasjon er også nødvendig for effektivt å kunne utarbeide landsomfattende statistikker over ulike typer arealformål mv. Nærmere krav til nasjonal arealplan-ID er fastsatt i § 9 som igjen viser til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4). Krav om nasjonal arealplan-ID gjelder for alle planer uansett om kommunen har digitalt planregister etter § 12 eller et planregister med planoversikt etter § 13. Dersom kommunen velger å legge planer vedtatt etter plan- og bygningsloven 1985 eller eldre inn i digitalt planregister, skal planen tildeles nasjonal arealplan-ID, jf. § 15 tredje ledd. Det stilles også krav om nasjonal arealplan-ID i §§ 9 annet og tredje ledd, 12 annet ledd, § 13 annet ledd.

Definisjoner som ikke er forskriftfestet

Forskriften definerer ikke *geodata*. Med geodata forstås vanligvis data om objekter, hendelser eller forhold som er direkte eller indirekte stedfestet med koordinater. Denne bruken av begrepet er i samsvar med begrepet slik det ble introdusert i NOU 1975:66 *Geodatasystemet*. Stedfestet informasjon og geodata benyttes ofte som synonyme begreper, se f.eks. [Ordbok for kart og oppmåling](#). I Inspire-direktivet ([Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF](#)) betyr geodata "alle data med en direkte eller indirekte henvisning til et bestemt sted eller geografisk område", hvilket harmoniserer godt med den norske forståelsen. Stedfestet informasjon gir informasjon om objekter (vann, hus, veier, osv.), hendelser og forhold der posisjonen (sted på jorda) er en vesentlig del av informasjonen. Definisjonen av geodata brukt her forutsetter direkte eller indirekte stedfesting med koordinater. Geodata vil normalt være lagret i digital form, men kan også være i tradisjonell analog form, som f.eks. papirkart eller transparent folie.

Forskriften definerer ikke *arealplan*. Definisjonen framgår imidlertid plan- og bygningsloven §§ 11-5 annet ledd annet punktum og 12-1 første ledd, og av kart- og planforskriften § 9 første ledd, som angir hva en endelig vedtatt arealplan består av (plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse).

Forskriften definerer ikke *kart*. Med kart forstås en todimensjonal (plan) gjengivelse av utvalgte geodata i digital eller analog form i bestemt målestokk og projeksjon. Gjengivelsen kan f.eks. være på papir, dataskjerm eller i maskinlesbar form (kartdata). Gjengivelsen vil i regelen være kartografisk bearbeidet. Det kan innebære at symbol som representerer aktuelle geodata, kan være flyttet, overdrevet, forenklet eller på annen måte endret i forhold til sin egentlige beliggenhet for å oppnå bedre lesbarhet eller forståelse. Eksempel på kartprojeksjon er UTM sone 32 som i målestokk 1:50 000 benyttes for landets hovedkartserie i Sør-Norge. Begrepet kart er brukt uavhengig av om kartet er et tradisjonelt papirkart eller om det er representert på elektronisk vis.

Forskriften definerer ikke *situasjonskart* eller *situasjonsplan* brukt i byggesak. Det foreligger en egen spesifisering for situasjonskart og situasjonsplan utarbeidet av Norges Byggestandardiseringsråd (NBR) av oktober 2002 som skal gi grunnlag for standardisering av informasjonsutveksling i byggesaksbehandlingen. Basert på definisjon i NBR-spesifikasjonen er situasjonskart et grunnriss av naturgitte og menneskeskapte objekter og enkelte utvalgte tema i og over grunnen, og der opplysninger om offentlige rammebetingelser for plan- og byggesaksbehandlingen er inntegnet eller vedheftet. Mens situasjonsplan skal vise det planlagte tiltaket nøyaktig inntegnet og påført utvendige mål og avstander med grunnlag i situasjonskartet.

Ved forberedelse og behandling av byggesak fungerer situasjonskartet som prosjekteringsgrunnlag for utbygger for utarbeidelse av situasjonsplan. Utbyggers situasjonsplan fungerer som grunnlag for vurdering av plassering av tiltaket mv for bygningsmyndigheten (kommunen), berørte fagmyndigheter og naboskap. Ved kommunens godkjenning av tiltaket blir situasjonsplanen et grunnlag for plassering (utstikking) for utbygger. Til sist blir det tatt utgangspunkt i godkjent situasjonsplan for rapportering til og oppdatering av offentlig kartverk.

Det er kommunen som skal fremskaffe situasjonskartet, jf. [forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker](#) § 25 første ledd bokstav a (forskrift til plan- og bygningsloven av 1985). På basis av situasjonskartet utarbeider utbygger en situasjonsplan som viser ønsket utforming og plassering av tiltaket byggesaken gjelder.

I byggesaker er det vanlig at situasjonsplanen utarbeides ved inntegning og målsetting av tiltaket direkte på situasjonskartet. Det er kommunen som generelt eller i det enkelte tilfelle stiller krav til utformingen av situasjonsplanen og kravene kan derfor variere noe fra kommune til kommune, og etter hvilken type tiltak det gjelder. Utgangspunktet er at situasjonsplanen og søknadsdokumentasjonen for øvrig skal gi de opplysninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne gi tillatelse til tiltaket. Nærmere krav til situasjonskart kan være tema i forhåndskonferanse, jf. plan- og bygningsloven § 93a.

NBR-spesifikasjonen ligger på Internett her:

http://www.lokalstyre.no/getfile.aspx/document/epcx_id/597/epdd_id/368.

Statens bygningstekniske etat har publisert en relevant artikkel her:

<http://www.be.no/beweb/info/benytt/20021/verktøy.html>.

§ 3 Datasikkerhet

Den som har ansvaret for driften av digitalt planregister, offentlig kartgrunnlag og planarkiv, skal påse at disse blir håndtert og oppbevart på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, herunder at det jevnlig tas sikkerhetskopier av databaser.

Til § 3 Datasikkerhet

Sikkerhetskopiering av digitalt planregister og andre digitale geodata må skje som ledd i kommunens samlede rutiner for håndtering og sikring av digital informasjon. Tilsvarende gjelder også andre som har driftsansvar for offentlig arealplaner og kartgrunnlag. Rutinene må sikre at arkivverdige og andre viktige data ikke går tapt ved driftsavbrudd, og at ordinær drift lar seg opprette på nytt uten vesentlige forsinkelser.

§ 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget

Kommunen skal ved utgangen av året utarbeide årsversjoner av planregisteret. Det samme gjelder det offentlige kartgrunnlaget så langt kommunen har ansvaret for dette.

Til § 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget

Årsversjoner kan bl.a. bidra til at man relativt enkelt kan kartlegge endringer i kommunens arealforvaltning over tid, lage statistikker og kunne fastslå hva som på et gitt tidspunkt og følgelig var gjeldende bruksarealformål og juridisk bindende i historisk sammenheng. For at planregister skal fungere som et effektivt rapporteringsverktøy, er det en forutsetning at det er oppdaterte og ajourførte ved rapporteringstidspunktet. Et godt ajourhold vil i tillegg være til stor fordel for kommunene i sine forvaltningsoppgaver og service overfor innbyggerne.

Årsversjoner er ikke det samme som arkivkopi, men kan være det samme. Forskriften ikke krav til arkivkopi. Kravene til arkiv fremgår av arkivlova (jf. forskrift om offentlige arkiv og forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver), og suppleres ikke i denne forskriften. Hensynet bak bestemmelsen om årsversjoner er å etablere et årlig basisgrunnlag for å kunne utarbeide hensiktsmessige statistikker, som også viser endringer over tid.

Kommunen skal lagre årsversjoner av innholdet i planregisteret med utgangspunkt i det som er gjeldende planer ved utgangen av året. Kravet om lagring av årsversjon av planregisteret gjelder i praksis kun plandata. Planbeskrivelsen og planvedta skal ligge arkivert i kommunens arkiv på lik linje med andre arkivverdige kommunale dokumenter. Basiskart

arkiveres ikke for seg, men gjennom arkivering av plankartet. Dersom kommunen benytter databaser som kan gjenskape den aktuelle situasjonen på en valgt dato, vil krav om årsversjon være tilfredsstillende med tilfredsstillende arkivering av den til enhver tid oppdaterte databasen.

Årsversjon av det digitale offentlige kartgrunnlaget bør både være i form av en fullverdig digital kopi i henhold til gjeldende SOSI-standard, og som kartblad i digitalt dokumentformat eller på papir.

I utgangspunktet tas ny årsversjon av hele kartgrunnlag for hvert år, men dette kan tilpasses kommunenes rutiner for oppdatering av kartgrunnlaget. For analogt produsert kartgrunnlag bør det produseres eget arkiveksempplar når det produseres nye kart og man kan benytte dette også som årsversjon.

Kommunen kan etter avtale overlate til Statens kartverk å ta hånd om årsversjoner. Der f.eks. Statens kartverk forvalter felles kartdatabase for kommunen, kan det være aktuelt at Kartverket ivaretar også årsversjoner (ev. også arkivering) for kommunen.

Kapittel 2 Det offentlige kartgrunnlaget

§ 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget

Kommunen skal i samarbeid med staten sørge for et oppdatert offentlig kartgrunnlag for kommunens areal ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene. Det offentlige kartgrunnlaget skal være egnet til å løse kommunens oppgaver etter plan- og bygningsloven samt andre offentlige og private formål.

Kommunen skal stille nødvendig utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget til rådighet for alle som fremmer eller uttaler seg om en plan- eller byggesak.

Offentlig kartgrunnlag skal følge spesifikasjoner godkjent av Statens kartverk og være i henhold til gjeldende geodataplan for området. Kommunen kan i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel fastsette hvilke nøyaktighets- og detaljeringsklasser kartgrunnlaget skal følge i de ulike deler av kommunen.

Det offentlige kartgrunnlaget skal være stedfestet med koordinater i det nasjonale geodetiske grunnlaget. Kommunen kan benytte lokalt geodetisk grunnlag for høydereferanser. Lokale høydegrunnlag skal være sikret med et tilstrekkelig antall fastmerker til å gjenskape grunnlaget i alle områder der det lokale grunnlaget gjelder.

Til § 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget

Første ledd. Kommunen må sørge for at det foreligger et pålitelig og oppdatert offentlig kartgrunnlag egnet til å løse kommunens oppgaver etter plan- og bygningsloven.

Kartgrunnlaget skal blant annet gi nødvendig informasjon for å kunne utarbeide basiskart til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner kommunen selv lar utarbeide. Kartgrunnlaget skal gi oversikt over fysiske og administrative forhold i kommunen, bl.a. terrengformer, vassdrag, bebyggelse, veger, vegetasjon, adresser, eiendomsgrenser og stedsnavn. I tradisjonell forstand tilsvarer det offentlige kartgrunnlaget det teknisk-økonomiske kartverket. Kartgrunnlaget skal dekke arealer i sjø ut til én nautisk mil (1 852 meter) utenfor grunnlinjene, jf. plan- og bygningsloven § 1-2 annet ledd.

Kommunene skal samarbeide med staten om det offentlige kartgrunnlaget. Vanligvis vil dette skje ved at kommunen, Statens kartverk og andre statlige og fylkeskommunale etater samarbeider om å forvalte og finansiere en felles kartdatabase. Disse kartdatabasene, som i de fleste tilfeller er etablert gjennom Geovekst samarbeidet, er i dag en sentral del av datagrunnlaget i Norge digital.

Staten bidrar til det offentlige kartgrunnlaget med nasjonale databaser, f.eks. matrikkel, sjøkartdata og topografiske kartdatabaser, oversikt over det offentlige kartgrunnlaget og nasjonalt geodetisk grunnlag.

Kommunen må påse at det offentlige kartgrunnlaget er oppdatert slik at vedtak fattes på et korrekt faktagrunnlag. Dette er viktig også fordi det skal gi et godt grunnlag for å vurdere nye saker og være et hjelpemiddel for kommunen i å kontrollere at vedtak blir fulgt opp. Oppdateringen må være tilpasset det nøyaktighets- og detaljeringsnivå som kommunen benytter for kartgrunnlaget i de ulike delene av kommunen i henhold til gjeldende standard og spesifisering (FKB), jf. merknad til tredje ledd. Oppdateringsrutinene vil i utgangspunktet basere seg på en kombinasjon av løpende administrative saksbehandlingsrutiner og periodisk oppdatering med f.eks. fotogrammetriske kartleggingsmetoder. Grunnlaget for den administrative oppdateringen framgår av forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker. Regler om oppdatering av matrikkelen framgår av [matrikkelova](#) med forskrifter. Informasjon om kartdata finnes bl.a. på Internett under Norge digitalt: http://www.statkart.no/Norge_digitalt/Norsk/Basisdata/Geovekst_-_FKB/.

Annet ledd. Kommunen skal stille nødvendige data, i form av utskrift eller digitale geodata, fra det offentlige kartgrunnlaget til rådighet for alle som fremmer eller uttaler seg om en plan- eller byggesak. Reglene om gebyr framgår av plan- og bygningsloven § 33-1 (§ 109 i 1985-loven). Kommunen kan ta eget gebyr ved utlevering av kartutsnittet eller innarbeide gebyret i et samlet behandlingsgebyr. Kommunen kan ikke ta gebyr av den som bare skal uttale seg om en sak, påklage et vedtak eller behandle en klage (klageinstansen) eller en innsigelse, og som i den forbindelse trenger utskrift av rene "kartbilder" på papir eller skjerm, jf. også § 14 første ledd første punktum. Departementet legger til grunn at kommunen etter omstendighetene kan ta betalt for bruk av data fra kartgrunnlaget basert på immaterielle rettigheter. Kommunen bør vurdere om gebyrregulativet skal ha redusert gebyrsats der forslagstiller leverer tilrettelagte digitale data som letter kommunens arbeid med gjennomføring og oppfølging av saken. Det vises for øvrig til omtalen under § 14.

Tredje ledd første punktum. I forskriften vises til spesifisering godkjent av Statens kartverk og geodataplan. Kartverket vil i 2010 gå i gang med å utarbeide nasjonal spesifisering for

det offentlige kartgrunnlaget, slik forskriften forutsetter, gjennom et eget prosjekt. Inntil denne spesifikasjonen er fastsatt, gjelder dagens standard (spesifikasjon) for felles kartdatabaser (FKB). Samarbeidet mellom kommunene og de statlige etatene skal baseres på inngåtte geodataplaner, som i dag omfatter hele fylker. Planene skal oppdateres med jevne mellomrom. Kartverket koordinerer arbeidet med utarbeidelsen av de [fylkesvise geodataplanene](#). Det er i dag slike planer for de fleste fylker. Geodataplanene forutsetter inngåelse av såkalte [FDV-avtaler](#) med kommunene (forvaltning, drift og velikehold). Avtalene regulerer det kontinuerlige ajourholdet av FKB.

Gjeldende standard er "Kart og geodata ([Geodatastandarden](#))" utarbeidet av Statens kartverk. Det er også etablert en egen [SOSI Produktspesifikasjon for FellesKartdataBase \(FKB\)](#). Standarden har en hovedinndeling i fire nøyaktighets- og detaljeringsklasser, FKB-A, B, C og D. I henhold til versjon 2 datert 1.1.2009 er FKB definert slik:

FKB er en samling strukturerte datasett som utgjør grunnkartet i et område, og som alene eller sammen med andre data blant annet skal kunne benyttes til saksbehandling knyttet til plan- og bygningsloven med forskrifter og planleggingsformål. FKB består av i overkant 20 datasett som er gruppert i ulike FKB-produkter.

I FKB er det spesifisert kartklasser (FKB-standarder) som skal dekke behovet for felles kartdata i ulike områdetyper. Detaljinnhold og stedfestingsnøyaktighet i FKB varierer i de ulike standardene, med størst detaljering og stedfestingsnøyaktighet i A-standarden og minst i D-standarden. Inndelingen i FKB-standarder går i prinsippet på minimum detaljeringsgrad, men også på krav til minimum stedfestingsnøyaktighet. Det er også ordnet tilsvarende klasser (høydegrunnlag) for terrenginformasjon. I prinsippet er høydegrunnlaget fristilt fra FKB-standardene, og man må ved valg av FKB-standard spesifisere høydegrunnlag. Vanligvis vil man benytte detaljert høydegrunnlag i FKB-A, og deler av FKB-B-områdene, og standard høydegrunnlag i de andre områdene.

FKB-standard	Områdetype i Geodatastandarden	Beskrivelse av områdetypen
FKB-A FKB-B	Områdetype 1	Byområde Dette vil som regel være sentrale byområder med høy grad av utnyttning eller svært høy grunnverdi.
FKB-B	Områdetype 2	Tettbygd/utbyggingsområder Dette vil være områder som i kommuneplanen er eller forutsettes disponert til tettsteds- og utbyggingsformål og som ikke omfattes av områdetype 1.
FKB-B FKB-C	Områdetype 3	Spredtbygd/dyrket mark/skog Dette vil være områder som i kommuneplanen er eller forutsettes disponert til jordbruk eller skogbruk og spredt bebyggelse.

FKB-D	Områdetype 4	Fjell/ekstensiv arealutnyttning Dette vil være den delen av kommunen som har en ekstensiv arealutnyttning og lav grunnverdi: som regel fjellområder eller tilsvarende lite produktive arealer.
-------	--------------	---

Det offentlige kartgrunnlaget skal være systematisk og tematisk organisert i naturlige grupper som uavhengige primærdatasett. Primærdatasettene skal omfatte fysiske og administrative forhold av betydning for kommunens plan- og byggesaksbehandling, herunder eiendomsforhold. Data som naturlig danner sammenhengende nettverk eller flater skal ha en datastruktur som understøtter dette. Primærdata skal ikke være begrenset til å presenteres på en bestemt kartografisk måte eller i bestemte målestokker. Tilleggsdata som er nødvendig for å produsere bestemte kartbilder (presentasjonsdata) skal holdes separat fra de enkelte primærdatasettene. Kartgrunnlaget skal omfatte presentasjonsdata tilpasset de vanligst brukte kartpresentasjonene i kommunens plan- og byggesaksbehandling. I tidligere kartforskrift var det gitt bestemmelse om analogt kartgrunnlag. I praksis er det ikke lenger aktuelt å utarbeide slikt kartgrunnlag.

Miljøverndepartementet har fastsatt kartbladinnstillingen for (raster)kart i målestokk 1: 500 - 1: 20 000. Kartbladinnstillingen bygger på et system av rektangelkart. Nummereringen av det enkelte kartblad baserer seg på en inndeling i hovedruter og underruter. Hovedrutene har utstrekning fra vest til øst lik 6 400 meter og utstrekning fra sør til nord lik 4 800 meter, og tilsvarer kartbladinnstillingen i målestokk 1:10 000. Fire hovedruter gir til sammen ett kartblad i målestokk 1:20 000. Kartblad i målestokk 1:1 000 – 1:5 000 danner rektangelruter innenfor hver hovedrute. Kartblad i målestokk 1:500 danner underruter innenfor hver tusendelsrute. Rutenettet ligger parallelt med UTM koordinataksene i hver sone. Hver UTM-soner danner således separate rutenett.

Nummereringen skal ha følgende form:

Sone-målestokkode-hovedrute-rute-underrute målestokk
--

soner angis som:

UTM sonenummer (to siffer)	F. eks.: 33
----------------------------	-------------

soner er en obligatorisk del av kartbladnummeret

målestokkode angis som:

	Ett eller to siffer som angir målestokk	F. eks.: 1
20	1:20 000	
10	1:10 000	
5	1:5 000	
2	1:2 000	
1	1:1 000	
05	1:500	

målestokkode er en obligatorisk del av kartbladnummeret

målestokk angis som:

Mm:mmmm (fra 6 til 8 tegn)	F. eks.: M1:10 000
----------------------------	--------------------

målestokk er *ikke* en obligatorisk del av kartbladnummeret, men kan føyes til etter nummeret som en forklarende spesifikasjon

hovedrute angis som:

øøø-nnn	F. eks.: 500-305
øøø	Hovedrutenummer i retning fra vest mot øst (tre siffer). Rute nummer 500 har sin vestlige begrensning langs UTM _{EUREF89} koordinat E=500 000. Sentralmeridianen går mellom rute 499 og 500. For hver 6 400 meter mot øst øker rutenummeret med 1 og reduseres med 1 mot vest.
nnn	Hovedrutenummer i retning fra sør mot nord (tre siffer). Rute nummer 000 har sin sørlige begrensning langs UTM _{EUREF89} koordinat N=6 000 000. For hver 4 800 meter mot nord øker rutenummeret med 1.

hovedrute er en obligatorisk del av kartbladnummeret

Kart i målestokk 1:20 000 nummereres etter den sørvestlige hovedruta slik at både øøø og nnn er partall.

rute angis som:

uv	kolonne- og radnummer (2 siffer)	F. eks.: 70
u	Kolonnene nummereres fortløpende fra vest mot øst innenfor hver hovedrute. Første kolonne har nummer 0.	
v	Radene nummereres fortløpende fra sør mot nord innenfor hver hovedrute. Første rad har nummer 0.	

rute er en obligatorisk del av kartbladnummeret for kart i målestokk 1:500 – 1:5 000

underrute angis som:

uv	kolonne- og radnummer (2 siffer)	F. eks.: 01
u	Kolonnene nummereres fortløpende fra vest mot øst innenfor hver 1000-delsrute. Første kolonne har nummer 0.	
v	Radene nummereres fortløpende fra sør mot nord innenfor hver 1000-delsrute. Første rad har nummer 0.	

underrute benyttes bare for kart i målestokk 1:500

Tabell. Eksempel på kartbladnummer og kartbladformat

Målestokk	Kartbladnummer	Antall kartblad i hver hovedrute	Netto format	Brutto format
1:500	33-05-499-304-70-01 33-05-499-304-70-01 M1:500	256	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:1 000	33-1-499-304-61 33-1-499-304-61 M1:1000	64	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:2 000	33-2-499-304-21 33-2-499-304-21 M1:2000	16	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:5 000	33-5-499-304-00 33-5-499-304-00 M1:5000	4	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm
1:10 000	33-10-499-305 33-10-499-305 M1:10000	1	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm
1:20 000	33-20-498-304 33-20-498-304 M1:20000	-	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm

Nummerering av ruter innenfor hovedrute:

Målesokk 1:5 000

01	11
00	10

Målestokk 1:2 000

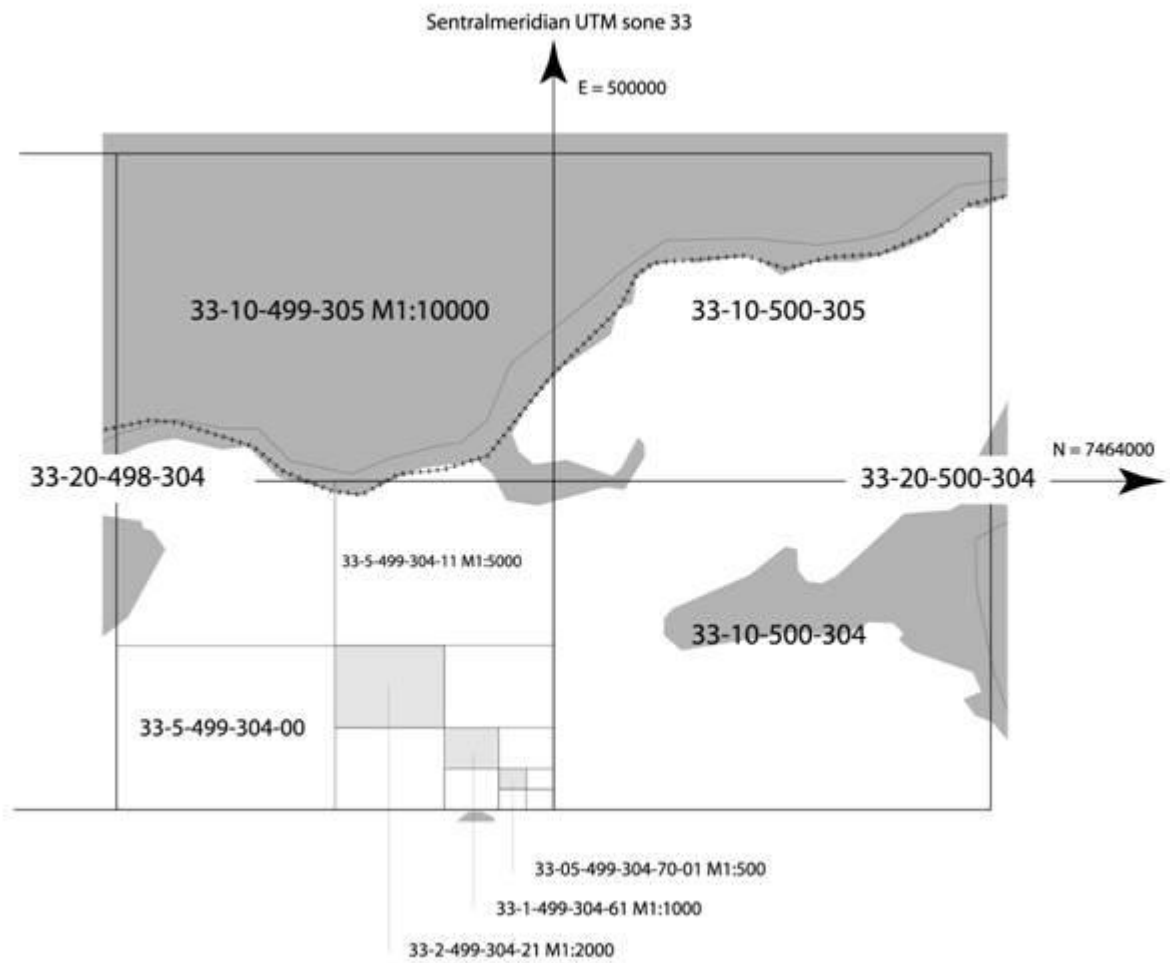
03	13	23	33
02	12	22	32
01	11	21	31
00	10	20	30

Målestokk 1:1 000

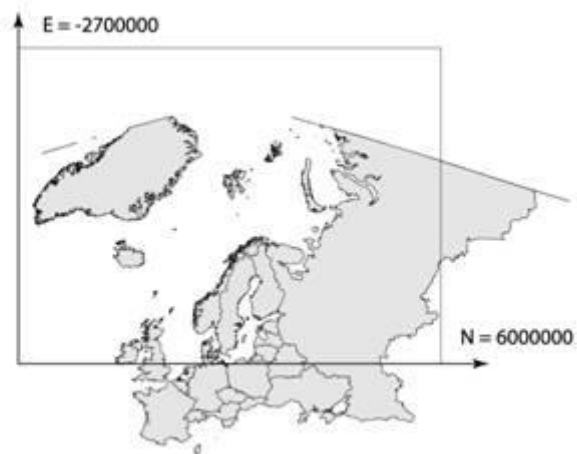
07	17	27	37	47	57	67	77
06	16	26	36	46	56	66	76
05	15	25	35	45	55	65	75
04	14	24	34	44	54	64	74
03	13	23	33	43	53	63	73
02	12	22	32	42	52	62	72
01	11	21	31	41	51	61	71
00	10	20	30	40	50	60	70

Nummerering av underruter innenfor en 1000-delsrute

001	11
00	10

Figur. Eksempler på kartbladnummer

Figur. Origo for nummerering av hovedruter (her vist for sone 33).

Statens kartverk sin kartbladinndeling for 1: 50 000 det er tilgjengelig på Internett her: (<http://www.statkart.no/?module=Articles;action=ArticleFolder.publicOpenFolder;ID=6201>)

Tredje ledd annet punktum. Det fremgår at kommunen i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel kan fastsette ulike nøyaktighets- og detaljeringsklasser for ulike deler av kommunen. Kommunen kan ikke velge blant andre klasser enn dem som er godkjent i spesifikasjonen for det offentlige kartgrunnlaget.

Fjerde ledd. Geodetisk grunnlag er en referanseramme som gjør det mulig å bestemme entydige koordinater. Statens kartverk har fastsatt [EUREF89](#) som nasjonalt geodetisk grunnlag i grunnriss. Overgangen fra det tidligere NGO1948 ble fullført i alle kommunene i 2009. Statens kartverk har fastsatt [NN1954](#) som nasjonalt høydegrunnlag. Kommuner som benytter lokale høydegrunnlag bør fastsette transformasjonsformler og -verdier mellom lokalt og nasjonalt geodetisk grunnlag og gjøre dette kjent for brukerne, herunder hvilken transformasjonsnøyaktighet som dermed kan oppnås.

§ 6 Krav om kartlegging

Kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven, skal framskaffe geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget. Slikt krav kan bare framsettes dersom det offentlige kartgrunnlaget ikke er nøyaktig eller detaljert nok til å kunne ta stilling til forslaget. Kommunen skal så tidlig som mulig informere om at slikt krav kan bli aktuelt og grunnen til dette.

Kommunen kan innarbeide mottatte geodata i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal den stille dem til rådighet for andre relevante offentlige organ i den grad det må antas å være anvendelig.

Kommunen skal gi opplysninger om endelig vedtatte formålsgrenser i arealplan med så stor nøyaktighet at forslagstiller uten ytterligere undersøkelser kan legge informasjonen til grunn for sitt forslag.

Til § 6 Krav om kartlegging

Generelt

I utgangspunktet skal kommunen sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som framgår av plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 2-1 første ledd. Kommunen har imidlertid ikke plikt til å ha klart et kartgrunnlag i den nøyaktighets- og detaljeringsgrad som kreves for ethvert privat utbyggingstiltak som måtte komme opp.

Følgende eksempel kan illustrere forholdet mellom kommunens plikt og hva som kan pålegges forslagstiller: Et område i kommunen var i tidligere kommuneplan angitt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). Det offentlige kartgrunnlaget må i dette tilfellet tilfredsstillende kommunens behov for å drive kommuneplanlegging, tilsvarende f.eks. ”Økonomisk kartverk” i målestokk 1:5000 eller kartdatabasestandarden FKB-C¹. Kommunen må holde dette grunnlaget oppdatert. Anlegges det f.eks. en ny vei, må kommunen selv eller gjennom samarbeidsavtaler, sørge for at denne legges inn i det offentlige kartgrunnlaget. Området legges så i ny kommuneplan ut til byggeområde. Dette krever at området kartlegges ut i fra de krav som reguleringsplanarbeidet setter, tilsvarende f.eks. ”Teknisk kartverk” i målestokk 1:1000 eller kartdatabasestandarden FKB-B. Kommunen bestemmer imidlertid selv når den vil starte opp reguleringsplanarbeidet. Den nye kommuneplanen utløser således ikke noen umiddelbar plikt for kommunen til å forbedre det offentlige kartgrunnlaget. Hvis en privat forslagstiller i denne situasjonen vil fremme eget forslag til reguleringsplan, og ikke vil vente på kommunen, kan kommunen pålegge forslagstiller å foreta de nødvendige kartarbeidene. Hvis kommunen velger ikke å gi slikt pålegg, må kommunen foreta de nødvendige kartarbeidene selv, slik at det kan utarbeides et basiskart med tilstrekkelig nøyaktighet og detaljering. Kravene til et tilfredsstillende utarbeidet plankart basert på et tilstrekkelig nøyaktig og detaljert basiskart, må senest være imøtekommet i det forslaget som legges ut til offentlig ettersyn.

Forholdet kan utdypes med utgangspunkt i følgende utbyggingseksempel: For en eksisterende boligeiendom ønskes fradelt tre tomter med oppføring av tre nye eneboliger. Er utbyggingforslaget i samsvar med reguleringsplan, kreves normalt ikke tilleggskartlegging. Hvis en eller flere av bygningene skal oppføres så nær eiendomsgrensene at dette kan kreve dispensasjon, kan det være nødvendig å foreta kontrollmålinger av kritiske avstander, men ingen landmålingsteknisk kartlegging. Det samme vil gjelde om utbyggingseksempelet ligger i et LNFR-område, dersom tiltaket er i samsvar med planbestemmelsene, selv om kartgrunnlaget her sannsynligvis bare vil være økonomisk kartverk eller tilsvarende. Det samme vil også gjelde om eksempelet ligger i et uregulert strøk, men hvor kommuneplanen ikke krever reguleringsplan før utbygging.

Heller ikke søknad om tiltak som krever omregulering eller vidtrekkende dispensasjon fra plan, krever tilleggskartlegging dersom kommunens kartgrunnlag er godt nok. Hvis f.eks. eiendommen i overnevnte eksempel er regulert til annet formål i en gjeldende reguleringsplan, f.eks. til barnehage, må det legges til grunn at nødvendig kartgrunnlag allerede er på plass. Dette vil være tilfellet selv om reguleringsplanen er gammel, da det er kommunens ansvar å holde kartgrunnlaget oppdatert. Hvis situasjonen derimot er slik at kommuneplanen krever at det utarbeides reguleringsplan, og området bare er dekket av topografisk kart i mindre målestokk (fordi området f.eks. inntil nylig var utlagt til LNFR-område), vil utbyggingseksempelet normalt kreve tilleggskartlegging. Kommunen kan likevel ikke kreve tilleggskartlegging, dersom kommunen finner at eksisterende kart gir et tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere den konkrete saken. For å behandle en begrenset fortetting som i overnevnte eksempel, som åpenbart ikke er del av en større utbygging, for

¹ FKB – Felles kartdatabase. Se merknad til § 5 andre ledd.

eksempel i tilknytning til et gårdstun i et landbruksområde, kreves etter forholdene ikke nødvendigvis et detaljert teknisk kartverk.

Utgått versjon

Forholdet til forvaltningsloven

Departementet viser til at krav om kartlegging eller om å levere data i digital form, ikke avskjærer forslagstillers mulighet til å fremme sin sak uten å etterkomme pålegget. Forslagstiller vil fortsatt ha rett til å fremme privat reguleringsplanforslag uten å etterkomme et slikt krav og få det behandlet av kommunen. Kommunen kan da velge å se bort i fra sitt tidligere pålegg og likevel fremme reguleringsforslaget. Det vil i så fall bli kommunens ansvar å utarbeide et forsvarlig forslag, herunder utarbeide nødvendig kartgrunnlag. Velger kommunen ikke å fremme reguleringsforslaget, f.eks. med henvisning til at nevnte krav ikke er oppfylt, er ikke det i seg selv grunnlag for klage etter forvaltningsloven § 28. Et reguleringsforslag er uansett ikke å anse som en ”søknad” som en forslagstiller har rettskrav på å få ”innvilget” eller ”avslått”. Departementet anser derfor ikke en avgjørelse om ikke å fremme en innsendt reguleringsplan, som et enkeltvedtak. En slik avgjørelse er det følgelig heller ikke adgang til å påklage, jf. NOU 2001:7 s. 138.

Tilsvarende vil gjelde ved forslag om konsekvensutredning. Når det gjelder avgjørelser under en konsekvensutredningsprosess, vil slike avgjørelser som hovedregel ikke være enkeltvedtak, men være prosessledende avgjørelser under saksbehandlingen.

Kommunens bestilling av karttjenester i forbindelse med egne kartleggingsarbeider, reguleringsplanforslag og kommuneplanarbeid, er et avtalemessig forhold og reguleres ikke av bestemmelsene i §§ 6 til 8. De generelle avtalerettslige reglene regulerer slike bestillinger.

Sensitiv informasjon om kraftforsyningen

Det presiseres at kartleggingsplikten også gjelder regional- og sentralnettet etter plan- og bygningsloven § 1-3, jf. § 2-1, Kommunen kan følgelig kreve kartlegging fra den som fremmer søknad om tiltak etter energiloven. Konesjonsøknaden etter energiloven vil dekke kartkravet etter plan- og bygningsloven i alle praktiske tilfeller. For å overholde taushetsplikten etter beredskapsforskriften § 6-2 kan det allikevel være nødvendig at tiltakshaver utarbeider et eget kartgrunnlag til kommunen hvor detaljene om ledningene ikke inntegnes, kun hensynssonene rundt kabler i bakke og luft.

Sensitiv informasjon om elektriske anlegg, herunder kraftledninger, er underlagt taushetsplikt i forskrift om beredskap i kraftforsyningen § 6-2, jf. offentleglova § 13, første ledd. I mange tilfeller gjelder denne kartinformasjon knyttet til sentral- og regionalnettet, samt kartinformasjon om distribusjon av kraft til forsvaret og andre samfunnsviktige aktører.

Det er det enkelte selskap i norsk kraftforsyning som eier sensitiv informasjon om kraftforsyningen, og som er pålagt å skjerme denne informasjonen fra offentligheten. Hjemmelen ligger i [energilovforskriften](#) § 7-1 bokstav o, jf. § 7-6 og [forskrift om beredskap i kraftforsyningen](#) § 6-2. Også andre kan få tilgang til denne informasjonen så fremt de har tjenstlig behov, og at de skjermer informasjonen fra offentligheten. I dette ligger det ikke en åpning for en generell avlevering til kommuner eller andre, eksempelvis avlevering av alle detaljerte kabel- og luftledningskart over sentral- og regionalnettet, kartinformasjon om distribusjon av kraft til Forsvaret og andre samfunnsviktige aktører.

Ved utlevering av informasjon til kommuner eller andre, eksempelvis for å kartlegge hensynssoner rundt kabler i bakke og luftledninger, er det tilstrekkelig å gi informasjon om avgrensede områder. Dette er en ordning som er på plass i dag i form av kabelpåvisning eller påvisning ved arbeid i nærheten av høyspentlinjer.

Første ledd første setning. Bestemmelsen klargjør at kommunen ikke har plikt til å ha klart et offentlig kartgrunnlag i den nøyaktighets- og detaljeringsgrad som kreves for ethvert privat utbyggingstiltak som måtte komme opp. Dersom forslag om plan eller et utbyggingstiltak krever mer nøyaktige eller detaljerte data, kan kommunen kreve at forslagstiller utarbeider nødvendig kartgrunnlag tilpasset den foreslåtte planen. Omfanget av pålagte kartarbeider må stå i forhold til forslagetets omfang. Kommunen kan ikke kreve mer detaljert eller nøyaktig kartlegging enn det som er nødvendig for å ta stilling til det aktuelle forslaget. Kommunen kan f.eks. i forbindelse med et reguleringsplanforslag bare stille relevante krav som har med behandlingen av reguleringsforslaget som sådan å gjøre. Kommunen kan på dette stadiet i prosessen ikke ta høyde for et eventuelt senere behov for mer nøyaktig eller detaljert kartlegging f.eks. i forbindelse med etterfølgende prosjekteringsarbeider. Med geodata i første setning forstås både basis geodata og tematiske geodata.

Første ledd andre setning. Bestemmelsen presiserer at pålegg bare kan gis når det offentlige kartgrunnlaget ikke er tilstrekkelig nøyaktig eller detaljert som grunnlag for å behandle og fatte vedtak i vedkommende sak. Det er kommunens ansvar å holde det offentlige kartgrunnlaget oppdatert, eventuelt i samarbeid med nasjonale myndigheter. Kommunen kan ikke kreve at forslagstiller gjennomfører kartleggingsarbeid bare for å oppdatere eksisterende offentlig kartgrunnlag. Kommunen kan heller ikke kreve at forslagstiller gjennomfører kartleggingsarbeider for å rette opp feil eller mangler forårsaket av at det offentlige kartverket ikke følger de spesifikasjonene som er fastsatt for dette kartverket.

Departementet legger til grunn at det offentlige kartgrunnlaget normalt vil være godt nok for å kunne fremme søknad om tiltak som er i samsvar med plan, selv om det også i slike saker kan være nødvendig med supplerende informasjon. Departementet understreker at kommunen bare kan kreve kartlegging som er nødvendig for å kunne ta stilling til om tiltaket er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Det vil kunne være aktuelt å gi pålegg om kartlegging ved søknad om tiltak i de tilfellene det gis dispensasjon fra krav om å utarbeide reguleringsplan (områderegulering eller detaljregulering), jf. plan- og bygningsloven § 12-1, jf. §§ 12-2 og 12-3.

Heller ikke i konsekvensutredningssak vil det normalt være nødvendig å kreve mer detaljerte kart enn det kommunen vanligvis allerede rår over etter denne bestemmelsen. Slikt krav vil som oftest først være nødvendig når saken presenteres som planforslag. En annen sak er at formålet med konsekvensutredningen, alt etter sakens art, kan forutsette ulike former for undersøkelser, kartlegginger, o.l. for å kunne klargjøre virkningene av det aktuelle tiltaket.

Første ledd siste setning. Varsel om at kommunen vil kreve kartlegging bør gis så snart forslagstiller søker råd eller bistand hos kommunen, f.eks. i samband med at forslagstiller

ber om utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget, jf. plan- og bygningsloven § 12-8 første ledd. Under oppstartsmøtet skal kommunen normalt avklare spørsmålet. Kommunen bør umiddelbart sende bekreftelse om kravet. Krav kan settes fram senest når kommunen tar stilling til om den skal fremme forslaget, jf. plan- og bygningsloven § 12-11. For å sikre at kommunen ikke går for langt i å kreve kartlegging, er det i forskriften også et krav om begrunnelse.

12-ukersfristen for kommunens behandling av planforslag etter plan- og bygningsloven § 12-11 løper fra det tidspunkt kommunen mottar forslag som tilfredsstillende minstekrav til framstilling og innhold, jf. § 10 tredje ledd. Framlagt forslag til plankart, med basiskart, må tilfredsstillende kravene i forskriften her. Finner kommunen at et forslag er åpenbart mangelfullt, herunder at det mangler et tilstrekkelig kartgrunnlag, kan kommunen returnere forslaget for supplering, slik at fristen først begynner å løpe når et fullstendig forslag har kommet inn.

Annet ledd. Første setning gir kommunen mulighet til å legge mottatte geodata inn i det offentlige kartgrunnlaget. Andre setning skal sikre at data som kommunen ikke selv innarbeider i det offentlige kartgrunnlaget blir stilt til rådighet for og innarbeidet av nasjonale fagmyndigheter og dermed ikke går tapt.

Tredje ledd. Det er kommunens ansvar å gi opplysninger om gjeldende formålsgrenser som har betydning for saken, med så stor nøyaktighet at forslagstiller kan legge disse til grunn for sitt forslag. Krever forslaget at slike opplysninger klarlegges med større nøyaktighet enn det som framgår av gjeldende plan, er det kommunens ansvar å gjøre dette.

Kommunen må for øvrig stille eiendomsinformasjon fra kommunens arkiver til disposisjon for forslagstiller, herunder informasjon fra matrikkelen og målebrev. Det er et uttrykkelig krav i § 10 første ledd siste punktum at basiskartet i digital arealplan har samme eiendomsgrenser om i matrikkelen. Kommunen kan ikke etter plan- og bygningsloven av 1985 kreve at forslagstiller rekvirerer kartforretning for å få klargjort uklare eksisterende grenser, jf. Ot.prp. nr. 113 (2001-2002) kap. 3.5 siste avsnitt på s. 38. I den grad det er behov for å avklare uklare grenser eller skaffe fram manglende eiendomsinformasjon, vil det som regel være i partenes interesse å rekvirere kartforretning. Kommunen bør i slike saker oppfordre partene til dette. I tillegg kan kommunen gjennomføre kartforretning på eget initiativ, jf. delingsloven § 2-1 tredje ledd bokstav c og matrikkelloven § 5 a annet ledd.

§ 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form

Kommunen kan kreve at den som fremmer privat forslag til detaljregulering skal levere planen i digital form. Kommunen skal så tidlig som mulig i planprosessen informere om at slikt krav kan bli aktuelt. Geodata som kommunen skal stille til rådighet for forslagsstiller, skal i så fall også foreligge i digital form.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for konsekvensutredning eller søknad, melding eller underretning om tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven 1985 § 93 bokstav a, i eller j som kan ha slike vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn at tiltaket faller inn under [bestemmelsene om konsekvensutredning](#).

For planforslag, konsekvensutredning eller søknad, melding eller underretning om tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven 1985 § 93 bokstav a, i eller j, eller som omfatter tiltak som framgår av [forskrift om konsekvensutredninger av 26. juni 2009](#) §§ 2 og 3, kan slikt krav settes fram uavhengig av hvilken form kommunens egne geodata foreligger i.

Til § 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form

Første ledd. Kommunen kan kreve privat detaljreguleringsforslag levert i digital form. Krav til teknisk utførelse, datastruktur, dataformat, basiskart mv. framgår av §§ 8 (kart), 9 og 10 (plan). Kravet om å melde fra om krav på forhånd gjelder her tilsvarende som etter § 6 første ledd siste setning (se merknadene til denne).

Dette forutsetter at kommunen leverer egne data, som eventuelt har betydning for saken, på tilsvarende digital form som kommunen ønsker tilbake. Forslagstiller skal ikke behøve å digitalisere, herunder vektorisere eller topologisere, data vedkommende får fra kommunen. Bestemmelsen om geodata her må ses i sammenheng med § 10 tredje ledd første setning om at digitale planforslag alltid skal leveres med basiskart.

Kommunen kan også kreve digitalt datagrunnlag i saker som faller inn under [forskrift om konsekvensutredninger](#).

§ 8 Krav til den private kartleggingen

Geodata avlevert fra privat forslagsstiller til kommunen etter bestemmelsene i §§ 6 første ledd og 7 første ledd skal være utarbeidet i henhold til nasjonale standarder og georeferert til gjeldende nasjonale geodetiske grunnlaget og projeksjoner.

Kommunen kan i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel fastsette at det for bestemte geografiske områder i kommunen med særlig høy grad av utnytting, kan kreves utarbeidet geodata etter en strengere nøyaktighets- og detaljeringsklasse.

Til § 8 Krav til den private kartleggingen

Første ledd. Bestemmelsen fastsetter kravene til privat kartlegging. Privat forslagsstiller bør på forhånd ha forhørt seg med kommunen om hvilke nasjonale standarder eller spesifikasjoner som gjelder.

Annet ledd. Dersom kommunen har satt krav om høyere standard, fastsatt i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel eller etter enkeltvedtak, kan vedkommende ikke velge, men må utarbeide geodata i henhold til disse kravene. Slike krav til særlig høy datakvalitet kan for eksempel være aktuelt i bysentra eller liknende områder med høy grad av utnytting.

Kapitel 3 Framstilling av arealplan

§ 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

Endelig vedtatt arealplan består av

- a) plankart
- b) planbestemmelser, eventuelt med vedlegg eller illustrasjoner som er gjort juridisk bindende gjennom bestemmelse
- c) planbeskrivelsen som var grunnlaget for planens endelige vedtakelse, jf. plan- og bygningsloven § 4-2.

Arealplan skal ha et navn og en entydig nasjonal arealplan-ID i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Forslag til arealplan skal tildeles nasjonal arealplan-ID når den er tatt under behandling i kommunen.

Arealplan som omfatter flere helt eller delvis geografisk sammenfallende vertikalnivåer, skal ha separate kartutsnitt for hvert nivå når dette er nødvendig for å sikre at planen er entydig og enkel å forstå. Arealplan kan inneholde ett eller flere av følgende vertikalnivåer:

- under grunnen
- på grunnen/vannoverflaten
- over grunnen
- på bunnen
- i vannsøylen.

Vertikalnivå kan inndeles i egne lag.

Arealplan skal framstilles med arealbruksformål og hensynssoner slik de framgår av vedlegg I og II til denne forskriften. Fargelegging, skravur og annen symbolbruk i plankart skal være i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Navnsetting i arealplan skal være i samsvar med bestemmelsene i lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn.

Plankart skal vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte, og med tilstrekkelig nøyaktig stedfesting tilpasset formålet med planen. Planen skal på en tydelig måte skille mellom plandata og basiskart.

Plankart skal ha plannavn, nasjonal arealplan-ID, tegnforklaring, nordpil, målestokktall, målestokklinjal og markering av koordinatnettet. Kartet skal gi opplysninger om hvilket horisontalt geodetisk grunnlag, høydegrunnlag og hvilken kartprojeksjon som er benyttet, og dato og kilde for geodata som er brukt i basiskartet. Det skal opplyse hvem som er forslagstiller, hvem som har utarbeidet og eventuelt revidert

kartet og ha informasjon om planens behandling. Tegnforklaringen skal skille mellom symboler som angir rettslige virkninger og annen informasjon. Arealplaner som består av flere kartutsnitt skal ha system for å skille og identifisere de ulike utsnittene fra hverandre og vise sammenhengen mellom dem.

Til § 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

Første ledd. Bestemmelsen angir elementene en arealplan består av i plan- og bygningslovens forstand. Det vises til plan- og bygningsloven § 11-5 annet ledd annet punktum. I praksis vil en plan ha blitt til over tid og med grunnlag i en rekke utredninger, forslag og saksframlegg. Ikke alt dette er en del av planen, men denne informasjonen kan likevel være verdifull ved anvendelsen og forvaltningen av planen.

Bokstav a) omhandler plankart. Plankart kan være utstyrt med egne kartutsnitt som i praksis er en særskilt visualisering av en eller flere deler av planen. Disse utsnittene er å betrakte som en del av planen, og skal således ikke ha egen nasjonal arealplan-ID. Tegnforklaringen skal vise sammenhengen mellom de forskjellige utsnittene, jf. bestemmelsen i sjette ledd siste setning.

Bokstav b). Planbestemmelsene kan suppleres med vedlegg eller illustrasjoner som er gjort bindende gjennom bestemmelse. For at et vedlegg eller en illustrasjon skal bli bindende, må det ha vært en del av materialet som ble sendt på høring, og vedtatt av kommunestyret. Juridiske illustrasjoner til planbestemmelser skal alltid ha en henvisning til vedkommende bestemmelse. Plan kan også utstyres med illustrasjoner som er retningsgivende. Kommunen vil kunne legge vekt på slike retningslinjer når det skal ta stilling til planforslag. I prinsippet er ikke slike retningslinjer en del av planen, men de vil selvsagt kunne ha stor betydning for om en plan blir vedtatt eller ikke. Tilsvarende viktige er kommunens og fylkeskommunens planstrategier, jf. plan- og bygningsloven §§ 7-2 og 11-1. Planstrategier og retningslinjer bør derfor alltid gjøres tilgjengelig for privat forslagstillere så tidlig som mulig i planprosessen. Om ønskelig kan disse legges inn i planregisteret for å sikre at all relevant informasjon finnes ett sted. Også informasjon i planbeskrivelsen vil kunne være retningsgivende, se bokstav c) nedenfor. Planbestemmelsene, sammen med juridisk bindende vedlegg og illustrasjoner er like sentrale elementer i en arealplan som plankart, og skal følgelig ligge i kommunens planregister, jf. § 12.

Bokstav c). Planbeskrivelsen kan foreligge i flere versjoner gjennom planprosessen. Den versjonen som skal registreres i planregisteret er den som lå til grunn for planens endelige vedtakelse.

For å illustrere hva som menes kan nevnes et eksempel fra Bergen kommune på saksgang og hvilken planbeskrivelse som forskriften omhandler:

For private planer blir forslagsstillers planbeskrivelse ofte endret/supplert etter førstegangsbehandling. I tillegg skrives det fagnotat fra fagetaten til byrådsavdelingen.

Planprosesser kan ofte gjentar seg (itererer) og bli gjenstand for flere førstegangsbehandlinger og byrådsbehandlinger. For offentlige planer foreligger planbeskrivelsen som regel i form av et fagnotat (notat fra fagetaten til byrådsavdelingen), dette bearbeides så til et byrådsnotat for politisk behandling i byrådet, som så blir bearbeidet etter byrådets behandling til en byråds sak som fremmes for bystyret. Det siste dokumentet (byråds saken) er den planbeskrivelsen som legges fram for endelig vedtak. Det andre er å betrakte som underveisdokumenter, men de blir alle ”lagt fram ved planens vedtakelse”, det gjøres en rekke vedtak underveis (førstegangsvedtak som kan være fullmaktsvedtak, byrådsvedtak og tilslutt endelig vedtak i bystyret).

Konsekvensutredninger vil inngå i planbeskrivelse der det er krav til slik utredning. Det samme gjelder risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). Slike utredninger kommer dermed også inn i planregisteret. (Se for øvrig merknaden om konsekvensutredning til § 6 første ledd første setning og [veiledning til KU-forskriften](#) § 9.)

Annnet ledd. Det er fastsatt helt spesifikke krav til navning av arealplan i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 1). Plankartets navn skal samsvare med planen, f.eks. ”Kommunedelplan for Skogbygda” eller ”Detaljregulering for Skogveien 101-105”.

Planen skal også ha en nasjonal arealplan-ID. Denne er definert i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 4), og vil være et løpenummer hvor kommunenummeret, fylkesnummeret eller identifikasjon 1 for staten inngår. Den skal på denne måten vise hvem som har utarbeidet planen og gjøre det enkelt å søke den fram, gi innsyn og laste den ned. Et planforslag bør tildeles nasjonal arealplan-ID så tidlig som mulig i prosessen og senest når den tas under behandling i kommunen. I praksis vil slik ID bli registrert mer eller mindre automatisk når planforslaget legges inn i kommunens digitale planregister eller planforvaltningssystem.

Tredje ledd. Regulering i flere vertikalnivåer antas å ville bli hyppig brukt i framtiden. Økende arealknapphet kombinert med stadig utvikling av tekniske løsninger i byggebransjen muliggjør dette. Arealplanlegging der det for eksempel er minst fire forskjellige formål i ulike vertikalnivå, er ikke uvanlig, og disse kan gjerne være både over og under bakken. Forskriften gir anvisning på fem vertikalnivåer. Denne listen er uttømmende og andre nivåer kan ikke benyttes. Forskriften legger ingen begrensning på antall lag innenfor det enkelte vertikalnivå. Det er også fullt mulig å justere antallet lag dersom det blir behov for et nytt lag mellom allerede regulerte lag. Situasjonen kan bli utfordrende ved at man også kan kombinere hvert lag med hensynsoner og båndlegginger over arealformålene. Ytterligere innvilklet kan det blir om man også gjør bruk av plan- og bygningslovens mulighet for tidsbegrenset og etappevis nivåregulering. Det forutsettes at kommunen i slike komplekse situasjoner klarer å lage en planfaglig fremstilling med nødvendig entydighet slik at man ivaretar behovet for samfunnsmessig kontroll med utviklingen. Det kan være aktuelt å lage eget plankart for hvert vertikalnivå, og eventuelt også egne plankart for hvert lag innenfor et vertikalnivå. Det vises her til § 10 annet ledd. [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 1) gir nærmere anvisning på hvordan vertikalnivå og lag skal fremstilles i arealplan.

Fjerde ledd. Arealplan skal benytte arealformål og underformål som framgår av vedlegg I og II. Forskriften legger opp til at kommunen ikke kan benytte andre formål, og heller ikke andre kombinasjoner enn det som er nevnt. (Om kombinasjoner – se første del av veiledningen til tabell I nedenfor). Arealplan skal også benytte kodeverk, farger og skravur i samsvar med [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 2). Dette skal sikre at arealplaner i hele landet framstilles ved hjelp av et felles ”språk” og skal bl.a. gjøre det lett å tolke og forstå planens innhold og rettslige betydning. Det skal også forenkle sammenstillingen på tvers av administrative grenser og utarbeidelse av statikk på regionalt eller nasjonalt nivå. Arealplan skal bruke navnsetting i tråd med [lov om stadnamn](#). Statens kartverk forvalter en egen database med stedsnavn. I navnearbeidet samarbeider Statens kartverk nært med stedsnavntjenesten i Språkrådet. Stedsnavntjenesten for kvenske navn er også organisert under Språkrådet. Den samiske stedsnavntjenesten er en del av Sametinget. Det er viktig å få til ensartet navn både på selve planen, og på det enkelte området innenfor planen. Navn på områder o.a. har erfaringsmessig vist seg å bli brukt noe uensartet, selv i dokumenter tilhørende samme plan. Videre har det forekommet brukt ulike navn på samme område på hvert plannivå (kommuneplan – reguleringsplan).

Femte ledd. Basiskartet vil i utgangspunktet være et utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget for vedkommende område. Forskriften fastsetter ikke nærmere krav til innholdet i basiskartet. Det er derfor opp til kommunen å bestemme hva som skal inngå av elementer i basiskartet. I noen tilfeller vil det være nødvendig å utarbeide et mer nøyaktig og detaljert kartgrunnlag, jf. § 6. Det kan også være aktuelt å utelate uvesentlig informasjon fra kartgrunnlaget for å gi plankartet bedre lesbarhet. Det er viktig at basiskartets nøyaktighet og oppdatering står i forhold til plantype og planformål. Basiskartet utformes som strekkart uten fylte eller skraverte flater. Ortofotokart benyttes ikke som basiskart. Derimot kan det være svært aktuelt å benytte ortofotokart til ulike illustrasjonsformål.

Ikke alle personer forstår et kart like godt. Det må alltid legges vekt på å få fram ønsket informasjon på en så klar og forståelig form som mulig. Plankartet må verken underslå relevant informasjon eller framheve bestemt informasjon på en slik måte som gir mottakeren et fortegnets bilde av det underliggende informasjonsmaterialet.

Kartmålestokken må velges i samsvar med detaljeringsgraden i planen. Reguleringsplan skal normalt være i målestokk 1:500 - 1:2000, kommuneplan i 1:10 000 - 1:50 000. (Om krav til målestokk – se [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 1).

Forskriften gir ikke anvisning på kartframstilling av plan når det reguleres rekkefølgebestemmelser for to formål (at det bindes opp til ett konkret formål dersom det angitte første formålet opphører), eller det at ett område har formål i tidsrekkefølge (eksempelvis datoangivelse for et formål vinterstid og et annet formål sommerstid). Rekkefølgebestemmelser må først og fremst framgå av planbestemmelser, men kan til en viss grad også innarbeides i arealplankartet gjennom funksjonalitet tilgjengelig i SOSI. Da det kan være krevende å framstille rekkefølgebestemmelser på en klar og entydig måte på et plankart selv med avansert digital funksjonalitet, er det viktig at planbestemmelsene er

helt ufyllende og at plankartet kun visualiserer det som er ment. Ved motstrid mellom bestemmelsene og kartet vil plankartet normalt ha forrang ved tolkingen av planen. En særlig praktisk variant av midlertidig arealformål er midlertidig bygge- og anleggsområde. Denne er særskilt omtalt i nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister (del 1).

Sjette ledd. Eksempel på opplysninger om sakens behandling kan for reguleringsplan omfatte dato, signatur og arkivreferanse for når saken er fremmet for kommunen, første og annen gangs behandling, tidsrom for offentlig ettersyn og kommunestyrets vedtak, eventuelt om planen er utkast til bestemt behandling. Dato for kommunens kunngjøring av planvedtaket skal påføres plankartet. Forslagsstillers navn skal påføres. Det kan være for eksempel være kommunen selv, et foretak eller en privatperson.

Sjette ledd. Plankartet (kartet eller tegnforklaringen) påføres en påtegning som identifiserer hvilket kartgrunnlag som er benyttet som basiskart, herunder opplysninger om ajourføringsdato og om det er foretatt tilleggskartlegging i privat regi. For digitale plankart må det påses at en slik spesifisering følger med dersom digitale plantema eksporteres (utveksles) uten basiskartet. Endelig vedtatt plankart kan fremvises med ulike type bakgrunnskart, alt etter hva som er formålstjenelig. Vanligvis vil man til plankart benytte et mest mulig oppdatert basiskart som bakgrunn. Over tid vil derfor innholdet i basiskartet være annerledes enn da planen ble vedtatt.

Som hovedregel bør nordpil plasseres i tegnforklaringen. Det kan være uhensiktsmessig å plassere nordpilen i tegnforklaringen når den skal være et eget dokument, og brukes som en del av flere plankart. I slike tilfeller kan nordpil plasseres i kartdelen i stedet, orientert langs rutenettet. Dette er særlig aktuelt for samferdselstiltak med lang utstrekning og med mange kartblad som av geometriske og framstillingsmessige årsaker må kunne roteres i forhold til rutenettet (se § 2 bokstav b).

Det må påses at tegnforklaringen viser alle farger, strek- og punktsymboler som benyttes i kartet.

Sjette ledd siste setning. Det er her krav om å vise sammenhengen mellom flere kart. Det kan gjøres ved at utsnittet gis eget navn, for eksempel "Nes - utsnitt kommuneplanens arealdel", eller "Utsnitt over sykkelnett i kommuneplanens arealdel".

Et plankart kan bestå av flere utsnitt slik:

- hele planområdet + utsnitt i annen målestokk;
- planområdet delt opp av geometriske årsaker for å utnytte arkformatet;
- flere vertikalnivå vist som utsnitt på samme plankart.

Det er viktig for lesbarheten at man kan få en forståelse hvordan planen er bygd opp, og hvor mange utsnitt som faktisk foreligger. Nærmere om planutsnitt, se [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 1).

§ 10 Særskilte krav til digital arealplan

Digital arealplan skal inneholde nødvendig informasjon for å kunne behandle og anvende planen med hjelp av elektronisk databehandling, herunder informasjon for å kunne presentere planen som et entydig plankart. Plandataene skal angi de enkelte geografiske områdene med gitte formål og tilhørende bestemmelser. Områdene skal angis som separate og entydige objekter kodet i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Basiskartet i arealplan skal ha identiske eiendomsgrenser som i matrikkelen.

Arealplan som inneholder flere vertikalnivåer, skal framstilles slik at hvert vertikalnivå kan forvaltes for seg og slik at det er mulig å framstille sømløse datasett for hvert av vertikalnivåene.

Forslag til privat detaljreguleringsplan som sendes kommunen i digital form, skal leveres med basiskart hvis ikke annet er avtalt med kommunen. Planen skal ha dokumentasjon for at innholdet i datasettet samsvarer med nasjonale krav til plandata i henhold til nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Fristen på 12 uker etter plan- og bygningsloven § 12-11 løper ikke før forslagsstiller har framlagt et datasett som er korrekt i henhold til de nasjonale kravene. Kommunen skal så raskt som mulig etter mottakelsen av planen gi forslagsstiller melding hvis kravene ikke er oppfylt, og summarisk oppgi avvikene.

Til § 10 Særskilte krav til digital arealplan

Første ledd. Digital arealplan skal utformes i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. En rekke geografiske informasjonssystemer (GIS) legger til rette for slik strukturering av data. Den digitale arealplanen skal være bygd opp slik at den på en hensiktsmessig måte kan understøtte anvendelsen av planen, herunder at det kan utledes entydige stikningsdata. Til digital arealplan må det være tilgjengelig nødvendige metadata (informasjon som beskriver datasettet), jf. § 12 tredje ledd annet punktum. Hvilke krav som gjelder for metadata framgår av nasjonal produktspesifikasjon for digitale planregistre og arealplaner.

Digital arealplan skal ha en fullstendig og entydig representasjon av plankartet i vektorformat i praksis basert på SOSI, som er nasjonal standard her i landet. Arbeidet med SOSI-standarder har som mål å etablere og vedlikeholde et strukturert sett av standarder for informasjon vedrørende objekter eller fenomener som er direkte eller indirekte stedfestet. Arbeidet er nært knyttet opp mot internasjonale standarder under ISO/TC 211, og utgjør profiler, retningslinjer eller utfyllende spesifikasjoner til disse, tilpasset norske forhold. Det er en klart uttrykt strategi at dagens SOSI-standard skal konvergere mot internasjonale standarder (mest sannsynlig GML). Når et plankart inngår i en digital

arealplan representeres det i form av en definert datamodell med tilhørende geodata på vektorform.

Annet ledd. De nærmere krav til hvordan bestemmelsens krav oppfylles framgår av nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister.

Tredje ledd. Så fremt ikke annet er avtalt med kommunen, må privat forslagsstiller velge dataverktøy som gjør en i stand til å levere fullstendige arealplaner i henhold til produktspesifikasjonen. Hovedreglen er altså at innsendte planer skal være i form av SOSI-datasett, men at kommunen kan avtale mottak av data på annet format. Sluttproduktet, dvs. den endelige planen, må uansett være i henhold til SOSI. Dersom kommunen velger å ta i mot på annet format enn SOSI, må den følgelig selv ta ansvar for å konvertere den til SOSI innen den blir vedtatt. Noen kommuner velger å følge et slikt spor. Det finnes for eksempel DAK-verktøy som benyttes til framstilling av planer hvor det som regel er uproblematisk å konvertere til SOSI.

Det forutsettes at privat forslagstiller legger ved dokumentasjon for at digital arealplan som sendes kommunen er i samsvar med nasjonale krav. I praksis vil dette kravet være oppfylt ved at man for eksempel benyttes SOSI-kontroll og legger ved utskrift av denne kontrollen. Filer som muliggjør slik kontroll kan lastes ned fra Statens kartverks hjemmeside. Eventuelt kan en enkel egenklæring om samsvar legges ved. Dersom kommunen oppdager avvik, skal den gjøre forslagsstiller oppmerksom på dette. Det stilles ikke store krav til denne tilbakemeldingen. Det er nok at kommunen angir avvikene uten å gå nærmere inn på hva som kan være årsaken til feilen. Det må forslagsstiller i utgangspunktet finne ut av selv. Dersom det er grunn til å tro at avviket skyldes feil i det offentlige kartgrunnlaget som kommunen har stilt til rådighet for forslagstiller, jf. §§ 5 annet ledd og 7 første ledd, er det derimot kommunen som må finne ut av feilen.

§ 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, mv.

Plankart skal være signert og datert. Plankart i papirformat skal være på arkivbestandig papir. Digitale planer skal være på godkjent digitalt arkivformat for dokumenter.

Digital arealplan kan ha digital signatur. Ved slik signering skal vedkommende planmyndighet benytte elektronisk signatur som oppfyller kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillig selvdeklarasjonsordning § 5 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift.

Når kommuneplanens arealdel er endelig vedtatt med rettsvirkning, skal kommunen sende ett eksemplar på papir eller godkjent digitalt arkivformat for dokumenter til Miljøverndepartementet, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige fagmyndigheter.

Endelig vedtatt plan skal arkiveres i et arkiv som oppfyller kravene i arkivlova.

Kopi av endelig vedtatt plankart skal gi identisk informasjon som originalen.

Kommunen kan ved digitalisering av endelig vedtatte analoge planer, gjøre rene tekniske tilpasninger til nytt basiskart. Det må ikke foretas endringer uten at planen behandles i samsvar med plan- og bygningsloven §§ 11-17 eller 12-14.

Til § 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv mv.

Første ledd. Plankartet kan etter forskriftens ordlyd arkiveres på papir eller digital form. I begge tilfeller må plankarteksemplaret være arkivbestandig og i et godkjent arkivformat. Når plankart utarbeides digitalt, er det viktig at det digitale planmaterialet (den digitale arealplanen) oppdateres underveis med alle endringer som kommer til i planprosessen, slik at papireksemplarer som skal signeres kan skrives ut direkte fra det digitale planmaterialet uten etterfølgende endringer, og at dette er identisk med hva som faktisk er vedtatt. Regler om arkivering framgår ellers av arkivlova, jf. [forskrift 11. desember 1999 nr. 1193 om offentlige arkiv](#) og [forskrift 1. desember 1999 nr. 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver](#). Jf. også kravspesifikasjon for elektroniske arkivsystemer i offentlig forvaltning ("Norsk arkivsystem" - NOARK-4 og 5).

Godkjent digitalt lagringsformat for dokumenter er bl.a. PDF/A og tiff versjon 6, jf. NOARK-4. Ny standard NOARK-5 versjon 2.0 ble lansert 18. juni 2009. Det er frivillig overgang til ny standard. Arkivformatet fastsettes i forskrift til arkivloven av 1. desember 1999 nr. 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver, og ikke i standarden. Arkiveksemplar skal være arkivbestandig. Eksemplar av plankart som skrives ut med blekkprintere for arkivering i kommunen og fylkeskommunen, og hos fylkesmannen for senere avlevering til statsarkivene, må således

oppfylle Riksarkivarens bestemmelse om papir- og blekkvalitet. Arkivverket har informasjon om elektronisk arkivering på sin hjemmeside:
<http://www.arkivverket.no/arkivverket/lover/elarkiv.html>.

Det framgår av arkivbestemmelsene at alle saksdokumenter skal arkiveres. Det innebærer at også kopi av utkast til plankartet slik det lå ute til offentlig ettersyn og plankart for senere vedtatte mindre endringer skal arkiveres. Dersom planen ble fremmet i flere alternativer, skal det oppbevares kopier av alle alternativene.

Annet ledd. Forskriften legger opp til at kommuner som ønsker det kan vedta en digital arealplan gjennom bruk av digital signatur. Et plankart er et dokument som enten er analogt (papir) eller digitalt. Originaldokumentet vil normalt være på papir (med signert plankart), men eksemplarer (kopier) kan være i digital eller analog form. Den signerte papiroriginalen arkiveres i planarkivet. Kommunen kan beslutte at det digitale plankartet i SOSI vektorformat som skal være originalen. I så fall skal filen ha digital signatur, jf. § 11 annet ledd. Kopier av originalen skal være identisk, jf. § 11 femte ledd. Krav til plankart framgår også av §§ 9 og 10.

Digitale signatur utstedes i samsvar med lov om elektronisk signatur basert på kvalifisert sertifikat utstedt av tredjepart. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har i egne retningslinjer gitt ett rammeverk for autentisering og uavviselighet i elektronisk kommunikasjon med og i offentlig sektor, jf. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/lover-og-regler/retningslinjer/2008/rammeverk-for-autentisering-og-uavviseli.html?id=505958>. Forskriften likestiller elektronisk signatur med analog signatur på plankartet. En elektronisk signatur kan framstilles ved hjelp av et sertifikat som kan sammenlignes med en elektronisk legitimasjon. Man kan velge mellom tre typer norske sertifikater. To typer sertifikater som identifiserer personer ("person-standard" og "person-høyt") og en type sertifikat som identifiserer virksomheter ("virksomhet").

Miljøverndepartementet antar at det i forhold til digital arealplan er mest aktuelt for kommunen å benytte virksomhets sertifikat. Et slikt sertifikat utstedes til en juridisk person og garanterer at signaturen kommer fra den aktuelle juridiske personen. Det finnes flere leverandører av slike sertifikater i det norske markedet, jf. liste som er tilgjengelig på Post- og teletilsynets internettsider (<http://www.npt.no>). Et plankart med signatur vil selvsagt kunne skannes og lagres digitalt i et NOARK-godkjent arkiv og dette trer da i stedet for papirdokumentet. Likefullt er det i prinsippet papirversjonen som er den vedtatte planen. Reglene for offentlige arkiv legger i utgangspunktet ikke opp til rutiner med bruk av digitale signaturer i intern saksgang. Behovet for intern autentisering anses å bli tilfredsstillende ivaretatt ved krav til automatisert registrering av ansvarlige for utførte nøkkelaktiviteter og systemfunksjonene for aktivitetslogging.

Tredje ledd. Om innsending av regional plan, se plan- og bygningsloven § 8-5 siste ledd. Om innsending av kommuneplanens arealdel, se plan- og bygningsloven § 11-15 annet ledd. Kommunen må avtale med fylkeskommunen, fylkesmannen og berørte statlige fagmyndigheter om eksemplarer som sendes til orientering, skal sendes på papir eller digital form. Det kan også være aktuelt å sende planen inn i begge formater. I hvilken grad

mindre endringer i plan skal sendes inn, må avtales nærmere. Saker som skal godkjennes eller stadfestes av departementet, skal inntil videre alltid være vedlagt et signert og datert eksemplar av plankartet på arkivbestandig papir.

Det er ikke (lenger) krav om at kommunen skal sende vedtatt reguleringsplan til andre myndigheter. Av denne grunn er det av rettsikkerhetsmessige hensyn viktig at kommunens planregister holder høy kvalitet og vedlikeholdes og oppdateres løpende slik at brukerne kan stole på opplysningene der. Ikke minst gjelder dette i forhold til fylkesmannen og Miljøverndepartementet som anvender planene i forbindelse med klagebehandling, innsigelse o.a. Når reguleringsplaner ikke lenger skal sendes disse instanser etter endelig vedtak, vil de i større grad forholde seg til opplysningene i planregisteret og legge disse til grunn ved saksbehandlingen. Det rettsikkerhetsmessige aspektet knytter seg ikke bare til at registeret holdes oppdatert med nye planer, men også til endringer i planer. Det er selvfølgelig derfor svært viktig at plan kan identifiseres korrekt av instansene via en oppgitt nasjonal arealplan-ID.

Fjerde ledd. Kommunen skal ha et arkiv for arealplaner som oppfyller arkivlova. Kommunen må påse at gjeldende planer, men også planer som gjennom vedtak er gjort uaktuelle, blir sikret for ettertiden gjennom forsvarlig arkivering. Kommunen må sikre påliteligheten til planarkivet med løpende oppdateringer av nye og endrede vedtak. Se for øvrig omtale under definisjonen av planarkiv, jf. § 2 bokstav g. Miljøverndepartementet tar sikte på å komme tilbake med mer utfyllende veiledning på et senere tidspunkt om arkivering av arealplaner og det offentlige kartgrunnlaget i samråd med Riksarkivaren.

Femte ledd. Kopi av plankart kan være i digital eller analog form. Krav om identisk informasjon innebærer bl.a. at kopi må vises med samme symbol- og fargebruk.

Sjette ledd. Plankartet for en gjeldende arealplan er et juridisk dokument. Det må ikke foretas endringer av det juridiske innholdet uten at det samtidig gjennomføres en formell behandling i henhold til plan- og bygningsloven. I forbindelse med digitalisering av analoge reguleringsplankart, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å justere begrensningslinjer slik at disse samsvarer med kartgrunnlaget (eiendomsgrenser, veier, vassdrag, tilstøtende planer mv.). Små justeringer (feil og unøyaktigheter) kan i så fall behandles som mindre endringer, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17 og 12-14. Også tilpasninger av eldre planer til gjeldende standarder basert på dagens lovgivning, herunder klassifisering av planens reguleringsformål, kan etter omstendighetene anses som mindre endringer. Ved mindre endringer, trenger kommunen ikke utarbeide nytt arkiveksemplar av plankartet på papir når dette er ubetenkelig. Ved større endringer må det alltid utarbeides eksemplar på papir av den nye planen som heretter er det gjeldende juridiske dokumentet.

Kapittel 4 Kommunalt planregister

§ 12 Digitalt planregister

Digital arealplan som kommunen har hatt ansvar for å fremstille eller som den har krevd levert inn i digital form etter § 7 første ledd første punktum, skal føres inn i digitalt planregister. Digital arealplan som statlig eller regional myndighet har utarbeidet med virkning for en eller flere kommuner, skal oversende disse i digital form til kommunen som fører dem inn i registeret.

Digitalt planregister skal inneholde

- endelig vedtatte arealplaner i kommunen, herunder planer som statlige og regionale myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5. Planen skal føres inn med navn og nasjonal arealplan-ID, plantype, vedtaksdato, ikrafttredelsesdato hvis denne er en annen enn vedtaksdato, kunngjøringsdato, planstatus og identifisering av planens vertikalnivåer når det er flere enn ett slikt nivå. Når plan er endret, skal også den endrede planen føres inn i registeret. Dette gjelder også for planer vedtatt før ikrafttreden av denne forskrift når planen er i vektorformat etter SOSI standarden versjon 4.0;
 - dokumentasjon for vedtatte mindre endringer i endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17 og 12-14, med vedtaksdato, saksnummer og det endrede området inntegnet på kart;
 - dispensasjoner fra endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven § 19-2, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til plan som det dispenseres fra. En dispensasjon skal vises med georeferering når det er dispensert fra
 - forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag, jf. plan- og bygningsloven § 1-8
 - arealformålene grønnstruktur, landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift, bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-7 første ledd nr. 3, 5 og 6 og 12-5 første ledd nr. 3, 5 og 6
 - sikrings-, støy- og faresoner, infrastrukturene, randsone rundt verneområder, båndleggingssone, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav a, b og d.
- Når det er flere dispensasjoner i samme vedtak som berører strekpunktene foran, skal hver enkelt ha sin egen georeferanse;
- vedtatte midlertidige forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven kapittel 13 med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID på planer som berøres av forbudet;
 - planer som er tatt under behandling (planforslag), med nasjonal arealplan-ID og planområdet inntegnet på kart;
 - opplysninger om innsigelser til og klager på arealplaner, eventuelt at det er vedtatt

utsatt iverksetting av vedtak, jf. forvaltningsloven § 42.

Digitalt planregister skal oppfylle kravene i nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Innholdet i digitalt planregister etter tredje ledd bokstav a til f, skal være egnet for anvendelse til statistikkformål, og omfatte tilstrekkelige metadata for at brukere av registeret skal kunne søke fram og bruke dataene.

Til § 12 Digitalt planregister

Første ledd. Det framgår av plan- og bygningsloven § 2-2 at alle kommuner skal ha et planregister som gir opplysninger om endelig vedtatte arealplaner og andre vedtak etter loven med betydning for tillatt arealbruk i kommunen. Etter forskriften kan kommunene etablere planregister i to varianter, enten som et enkelt planregister med planoversikt eller et mer avansert såkalt *digitalt planregister*. Bestemmelser om planregister med planoversikt er gitt i § 13. Kommunen kan i prinsippet velge å nøye seg med å ha et planregister som gir en enkel oversikt slik § 13 fastsetter, men kravene i forskriften er imidlertid slik utformet at valgfriheten er begrenset. Forskriften oppstiller i første ledd to alternativer for når plikten til å etablere digitalt planregister oppstår. Kommuner som har digitale forvaltningssystemer i dag vil i praksis uansett ikke gå tilbake til en enklere verden med en enkelt planoversikt. De vil uansett bli omfattet av plikten når de endrer gamle planer i SOSI, jf. tredje ledd bokstav a siste punktum.

Hensikten med de nye bestemmelsene om planregister er først og fremst å gi en bedre oversikt over tillatt og planlagt bruk av arealene i Norge og sikre at kommuner som innfører digitalt planregister følger nasjonale krav til slike registre. Bakgrunnen for dette er at informasjonen i registret først blir virkelig effektiv når den kan spille sammen med annen informasjon i den nasjonale geografiske infrastrukturen og lastes ned online hos bruker.

Det fremgår av merknadene til § 13 at kommuner som fører digitalt planregister, men som velger ikke å legge gamle planer inn i registeret (dvs. planer fra før forskriftens ikrafttreden 1. juli 2009), må føre de gamle planene inn i planregister med planoversikt. For planregister med planoversikt gjelder at mindre endringer i plan og nærmere fastsatte dispensasjoner også må registreres for de eldre planene.

Første ledd første punktum. Bestemmelsen fastslår en plikt for kommunen til å opprette et digitalt planregister når nærmere fastsatte vilkår er oppfylt. Disse vilkårene virker uavhengig av hverandre. Plikten oppstår for det første dersom kommunen velger å legge ut planer til offentlig ettersyn som er fremstilt digitalt (vektorbasert) og for det andre dersom den har krevd at privat forslagsstiller skal sende inn digital detaljreguleringsplan, jf. § 7.

Digitalt planregister er et vesentlig bidrag for å øke kvaliteten i planprosessen for alle impliserte parter fordi det skal gi oversikt over både gjeldende planer og pågående planarbeid. Kravene til et digitalt planregister er vesentlig større enn det som gjelder for et register med planoversikt etter § 13. I likhet med det som gjelder for kravene til planoversikt, er kravene til innhold i et digitalt planregister å betrakte som minstekrav.

Dersom kommunen ønsker det, kan den føre inn mer omfattende informasjonen i registeret enn det som kreves etter annet ledd. Det er således ikke noe i veien for at kommunen for eksempel legger inn mer detaljert informasjon om plansituasjonen i kommunen, også eldre planer (fra før forskriftens ikrafttredelse), hvis den finner å kunne avse ressurser til det.

Det er viktig at kommunens digitale planregister inneholder alle arealplaner i sitt geografiske område og ikke bare planer kommunen selv har vedtatt. Kommunen må derfor sørge for å registrere statlige og regionale planer på samme måte som kommunale planer. Plikten til å sende inn slike planer til kommunen tilligger vedkommende myndighet som utarbeider planen. I praksis vil kommunen være godt informert om andre myndigheters planer og bør kunne etterlyse eventuelle manglende innsendte planer for at planregisteret skal være så komplett som mulig.

Annet ledd. For at digitalt planregister skal fylle sin funksjon og gi nødvendig oversikt over gjeldende arealplaner og planforslag stiller forskriften relativt spesifikke krav til innhold og framstilling av informasjon. Informasjon om tilblivelse av en plan kan kaste lys over hva som har vært intensjonene bak planen. Dette framkommer ofte av vedtak og saksframlegg. Planbeskrivelsen er i så måte viktig. Det er også viktig at digitalt planregister kan brukes til å spore bl.a. saksbehandlingen knyttet til mindre endringer og midlertidig forbud mot tiltak. For å muliggjøre det er det krav om at saksnummer vises i registeret. Dette gjelder også for dispensasjoner.

Det er viktig å merke seg at uttrykket "inneholde" i prinsippet betyr at informasjonen skal ligge lageret i registeret. Der det imidlertid teknisk ligger til rette for det, behøver ikke all informasjon i digitalt planregister fysisk ligge lagret i registeret. I stedet kan informasjonsstrømmen fra registeret ordnes slik at data hentes delvis fra registeret og delvis fra andre databaser før det vises for bruker eller lastes ned. På denne måten kan man unngå unødig dobbeltlagring av informasjon.

Bokstav a. Rettsvirkningen av en plan inntreer normalt fra vedtakstidspunktet, jf. plan- og bygningsloven § 12-4. Dersom kommunen har bestemt at hel eller delvis ikrafttreden skal skje på senere tidspunkt, skal ikrafttredelsestidspunktet framgå av planregisteret. Kravet om at registeret skal vise kunngjøringsdato, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-15 annet ledd og 12-12 siste ledd, har sammenheng med at kunngjøringsdatoen har betydning i forbindelse med reglene om innløsning (§ 15-2) og ekspropriasjon (§ 15-3).

Bokstav d. Også statlige forbud mot tiltak skal føres inn, jf. plan- og bygningsloven § 13-4, jf. § 13-1.

Bokstav e. Uttrykket "tatt under behandling" er brukt for å klargjøre at kommunen ikke trenger å føre inn planer som er avvist i mottakskontrollen og således ikke tatt opp til realitetsbehandling. Planforslag skal senest legges inn i registeret senest i forbindelse med at de legges ut til offentlig ettersyn. Kravet om registrering etter bokstav e gjelder også statlige og fylkeskommunale planforslag. Disse instansen må derfor gi melding til kommunen om planforslag de har under behandling og oppgi nasjonal arealplan-ID slik at kommunen kan føre inn opplysningene i registeret. Private detaljreguleringsplaner vil være

”tatt under behandling” når 12-ukersfristen etter plan- og bygningsloven 12-11 er begynt å løpe.

Om vedtak ved sluttbehandlingen av arealplan

I tillegg til de krav til innhold i planregisteret som framgår av bestemmelsene foran, er det i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#), del 4 i kapittelet om digitalt planregister, tatt inn krav om at planregisteret skal inneholde vedtak ved sluttbehandlingen av arealplan (inkl. avgjørelse ved ev. innsigelse/klage).

Fjerde ledd. Om [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) vises det til omtale under definisjonen av digitalt planregister, jf. § 2 bokstav h. Deler av produktspesifikasjonen er en omforent bransjenorm eller standard (SOSI) som Miljøverndepartementet har initiert og er utgiver av og ansvarlig for. Denne spesifikasjonen (del 3) vil være undergitt regelmessig revisjon og utvikle seg over tid. Digitale planregistre skal kunne avgi data til statistikkformål, og det er en forutsetning at planbasen kan brukes til direkte eller indirekte rapportering til KOSTRA og andre nasjonale baser innenfor dette området. Det enkleste for kommunen vil være å sette opp en standardisert nedlastingstjeneste hvor for eksempel Statistisk sentralbyrå (SSB) og andre gis tilgang. Normalt vil SSB kunne gjøre seg nytte av de vanlige nedlastingstjenester som brukes i Norge digitalt-samarbeidet.

Metadata er viktige datasett som gjør det effektivt å finne fram til relevante data. Slike data kan også være anvendelige ved utarbeidelsen av statikk.

Pr. i dag forutsetter det teknologiske rammeverket for Norge digitalt at det etableres støtte for GetCapabilities spørring som returnerer service-metadata, jf. ISO 19119. Aktuelle metadata vil være:

- Datasettets navn og versjon
- Sammendrag av innholdet
- Kort beskrivelse av formålet
- Datasettes historie
- Beskrivelse av og link til nettsteder som har funksjon i forhold til datasettet/tjenesten
- Dokumentasjon av URL kall til tjenester på Internett (eks. getmap, getcapability)
- Henvisning til objektkatalog og produktspesifikasjon
- Informasjon om datasettets projeksjon og støtte for transformasjon
- Nøkkelord
- Illustrasjon (for eksempel tegnforklaring)
- Informasjon om oppdatering
- Informasjon om utbredelse/dekning
- Kvalitetsbeskrivelser
- Presentasjonsregler
- Distribusjonsinformasjon
- Restriksjoner på bruk

De forannevnte typer metadata er generelle og det må påregnes at det blir et krav om mer planspesifikke metadata.

§ 13 Planregister med planoversikt

Kommuner som ikke skal føre arealplan i digitalt planregister etter § 12, skal føre planregister med planoversikt.

Planregister med planoversikt skal inneholde en opplisting av

- a) endelig vedtatte arealplaner i kommunen, herunder planer som statlige og regionale myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5. Planen skal føres inn med navn og nasjonal arealplan-ID, plantype, vedtaksdato, ikrafttredelsesdato hvis denne er en annen enn vedtaksdato, og kunngjøringsdato. Omriss av planområdet skal vises inntegnet på kart;
- b) vedtatte mindre endringer i endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17 og 12-14, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til planen som er endret;
- c) dispensasjoner som nevnt i § 12 annet ledd bokstav c til endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven § 19-2, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til plan som det dispenseres fra;
- d) vedtatte midlertidige forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven kapittel 13 med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID på planer som berøres av forbudet;

planer som er tatt under behandling (planforslag), med nasjonal arealplan-ID og planområdet inntegnet på kart.

Til § 13 Planregister med planoversikt

Kravet om planregister med planoversikt er en videreføring av den gamle kartforskriften § 10 fjerde ledd som lød slik:

Kommunen skal ha oversikt over alle gjeldende arealplaner og andre vedtak etter plan- og bygningsloven som har betydning for tillatt arealbruk (planarkiv).

Kravene er utdypet i den nye forskriften ved at oversikten også må liste opp dispensasjoner. Det kreves dessuten at informasjonen skal gjøres tilgjengelig på Internett.

Forskjellen på et digitalt planregister etter § 12 og planregister med planoversikt etter § 13 er at planoversikten kun inneholder en liste med navn på planer m.m., mens et digitalt planregister inneholder planene i digital form systematisert i en geodatabase (planinformasjonssystem) hvor man også kan laste ned informasjonen.

Et register med planoversikt må i praksis være i digital form fordi informasjonen skal legges ut på kommunens hjemmeside på Internett. Det anbefales at kommunen benytter et

regnearkprogram for å holde oversikt over kommunens planer og gi andre tilgang slik kravene i § 13 annet ledd forutsetter. Departementet har i Del 4 i [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) tatt inn et eksempel på en planoversikt. Eksempelet kan lastes ned (excel-format) og brukes som mal for et enkelt planregister.

Kravene i annet ledd til innholdet i planoversikten er å forstå som et minimumskrav. Kommunen kan ha en mer omfattende planoversikt enn det bestemmelsen i utgangspunktet krever.

Kravet om nasjonal arealplan-ID gjelder ikke for eldre planer i planoversikten.

Planoversikten bør inneholde oppstilling av alle endelig vedtatte arealplaner i kommunen, dvs. både gamle og nye planer. Med gamle planer menes gjeldende planer fra før forskriftens ikrafttreden (1. juli 2009). Kommuner som har digitalt planregister – men som velger ikke å føre sine gamle endelig vedtatte planer inn i registeret - bør i tillegg ha et planregister med planoversikt hvor de eldre planene er ført inn. Fra forskriftens ikrafttreden skal mindre endringer og dispensasjoner (som nevnt i § 13 annet ledd bokstav c) for eldre planer, føres inn i planoversikten. Det er imidlertid ikke et krav om at slike dispensasjoner skal georefereres digitalt, slik det er krav om i digitalt planregister. Når det dispenseres fra de i § 12 annet ledd bokstav c nærmere opplistede formål mv., er det nok å angi det særskilt i planoversikten. Det skal følgelig gis særskilt anmerkning ved følgende typer dispensasjoner:

- forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag, jf. plan- og bygningsloven § 1-8,
- arealformålene grønnstruktur, landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift, bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-7 første ledd nr. 3, 5 og 6 og 12-5 første ledd nr. 3, 5 og 6, og
- sikrings-, støy- og faresoner, infrastrukturene, randsone rundt verneområder, båndleggingssone, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav a, b og d.

§ 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag

Alle har rett til gratis å gjøre seg kjent med innholdet i kommunens planregister og det offentlige kartgrunnlaget. Kommunen skal herunder sørge for at informasjon fra digitalt planregister er elektronisk tilgjengelig i form av søke- og visningstjenester på Internett. Informasjon fra planregister med planoversikt skal også være tilgjengelig på Internett.

Kommunen kan ta betalt for utlevering eller nedlasting av arealplaner i samsvar med bestemmelsene forskrift 17. oktober 2008 nr. 1119 til offentleglova (offentlegforskrifta) § 4. Det kan ikke tas betalt for planer eller data som skal benyttes i forbindelse med uttalelse til planer etter offentlig utlegging, til bruk i klagebehandling eller ved innsigelse.

Kommunen skal sørge for at data fra digitalt planregister etter § 12 annet ledd bokstav a til f er tilgjengelig for nedlasting via den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge digitalt) etter de til enhver tid gjeldende spesifikasjoner som gjelder for dette samarbeidet.

Til § 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag

Reglene i offentleglova om rett til innsyn i saksdokumenter gjelder for innsyn i kommunens planregister. Forskriftens krav til tjenester for søk og visning er ment å sikre enkel tilgang til informasjon fra registeret og ikke ment å innskrenke retten til innsyn etter offentleglova.

Tjenester for søk og visning skal innrettes slik at man ikke har behov for ytterligere programvare som krever brukerbetaling for å kunne sammenstille plandata, med tilhørende basiskart og temadata.

Det er en forutsetning at de kommunale planregistrene skal være online på Internett og kunne spille sammen med eiendomsdata og andre geodata i den nasjonale infrastrukturen på geodataområdet. Kravet gjelder uavhengig om kommunen er medlem av Norge digitalt.

Norge digitalt-samarbeidet er et viktig fundament i samarbeidet for å få geodata-infrastrukturen i Norge til å fungere tilfredsstillende og på tvers av organisatoriske grenser. I praksis vil derfor Rammeverksdokumentet for Norge digitalt-samarbeidet være styrende for utveksling av data, og oppbygging og drift av elektroniske tjenester for online søking, visning og nedlasting av data, metadata mv. I samarbeidet gjelder en egen spesifikasjon av WMS- og WFS-tjenester for plandata. Aktuelt datainnhold skal framgå av katalogtjenesten på nasjonal geoportal www.geonorge.no. Kommunene er selv viktige premissgivere inn i Norge digitalt-samarbeidet og så godt som alle kommuner er medlemmer.

Mange kommuner har lagt sine plandata åpent ut for visning på Internett. Kravet i forskriften om at kommunen skal tilby en visningstjeneste omfatter ikke det å kunne laste ned eller ta utskrift av plandata. Noen kommuner ønsker muligens (fortsatt) å ta betalt for slike tjenester, noe det til en viss grad er adgang til i henhold til unntakene som gjelder for

dokumentinnsyn i offentleglova kapittel 3 og tilhørende forskrift, se særlig § 4 i forskrift til offentleglova.

§ 15 Forvaltning og vedlikehold

Kommunen skal ha system for forvaltning og vedlikehold av sitt planregister som sikrer at det blir løpende oppdatert. Opplysninger om nye vedtak og andre endringer skal føres inn i registeret snarest mulig. Vedtak som krever kunngjøring skal være ført inn i registeret innen kunngjøringen finner sted.

Kommuner kan inngå interkommunalt samarbeid om felles planregister.

Kommunen kan bestemme at eldre endelig vedtatte digitale arealplaner skal føres inn i digitalt planregister. Slike planer skal da registreres med nasjonal arealplan-ID og reglene i denne forskrift kommer til anvendelse på planen så langt de passer. Planområdet skal alltid være inntegnet på kart.

Statens kartverk skal veilede kommunene om etablering av planregister og bistå kommunene med å kontrollere den tekniske kvaliteten til det offentlige kartgrunnlaget, digitale arealplaner og digitale planregistre.

Til § 15 Forvaltning og vedlikehold

Første ledd. Det er viktig at kommunens planregister har troverdighet og oppleves som en nyttig informasjonskilde. Dersom innholdet ikke blir oppdatert med ny relevant informasjon, vil brukerne neppe oppleve å ha nytte av det. For brukerne henger kvalitet ikke bare sammen med riktig informasjon. Like viktig er hyppig oppdatering, god systematikk og enkelt tilgang. For å øke sannsynligheten for at planregister har god kvalitet, fastsetter forskriften at kommunen skal ha system for føring og oppdatering. Et slikt system må bl.a. peke ut hvem som er ansvarlig for oppdatering og vedlikehold (registerfører), hvem som skal rapportere til registerfører, spesifisere de nærmere rutiner som skal gjelde for føring av registeret og hvordan feilmeldinger fra publikum skal håndteres m.m. Det behøver ikke være tale om et eget system, men kan være en del av for eksempel et helhetlig kvalitetssystem kommunen har innen geodataområdet eller på plan- og bygningslovområdet. Kravet til system gjelder for begge typer planregister (§§ 12 og 13). Med begrepet ”snarest mulig” i annet punktum mener Miljøverndepartementet det er naturlig å legge til grunn et tidsrom på maksimalt åtte arbeidsdager fra vedtak er fattet til registeret er oppdatert.

Annet ledd. Det er naturlig at kommuner som mangler kompetanse eller kapasitet til å forvalte, vedlikeholde og drifte et planregister søker samarbeid med andre kommuner om felles planregister. Innen geodataområdet er det blitt ganske vanlig med interkommunalt samarbeid og det er et utstrakt og velfungerende samarbeid mellom kommuner i mange regioner. Slik samarbeid kan også være økonomisk fordelaktig og gi

rasjonaliseringsgevinst. Det kan gjøre det vesentlig enklere særlig for små kommuner uten et større IT- og geodatamiljø å komme i gang med digitalt planregister.

Tredje ledd. Det framgår at reglene om planregister "kommer til anvendelse så langt de passer".

Dette betyr for det første at planen må oppfylle minimumskravene som gjelder for innlegging i digitalt planregister. I praksis må planen minst være kodet i SOSI Plan versjon 4.0.

Bestemmelsen innebærer videre at når en eldre arealplan er digitalisert og lagt i planregisteret, skal mindre endringer og dispensasjoner etter § 12 annet ledd bokstav b og c føres inn i registeret. Det er imidlertid ikke krav om at man må føre inn mindre endringer, dispensasjoner, innsigelse og klager knyttet til planen som ble vedtatt før planen ble lagt i registeret.

Fjerde ledd. Den nye plan- og bygningsloven (og kart- og planforskriften) innebærer en formalisering når det gjelder krav til digitale arbeidsmåter og bruk av standarder for geodata. Innføring av digitale kommunale planregistre vil kunne by på utfordringer når det gjelder oppfølging av kompetanse, dataetablering og tekniske løsninger i landets kommuner. Mange kommuner kan ha behov for veiledning og annen bistand for å etablere og forvalte sitt planregister. Statens kartverk har i dag et omfattende samarbeid med kommunene på det geodatafaglige området. Det gjelder spesielt innen geodesi, landkartlegging, eiendomsregistrering og standardisering. Etaten er også sekretariat for Norge digitalt-samarbeidet hvor nær alle kommuner er medlemmer. Foruten de nye kravene til digitalt planregister, skal alle digitale arealplaner tilfredsstille nasjonale krav til koding av plankartet. Statens kartverk kan gjennom sin ekspertise som landets nasjonale geodatakoordinator, bistå kommunene på det tekniske plan både med hensyn til etablering og drift av planregister. Slik bistand kan også omfatte etablering av interkommunalt samarbeid om felles planregister. Naturlige oppgaver for etaten på planområdet vil også kunne være å bidra til ivaretagelse av standardiserings- og utviklingsoppgaver, utarbeide dokumentasjon og spesifikasjoner for digitale arealplaner, informasjonsformidling og veiledning, kvalitetssikring, herunder oppfølging av teknisk kvalitet på kommunenes plandata, tekniske tjenester og planregistre og drift av nasjonal geodataportal (www.geoNorge.no under Norge digitalt) hvor plandata fra de kommunale planregistrene skal inngå. Kartverket kan innenfor sin veilederrolle også bidra til å styrke videre utvikling og drift av et nasjonalt konsept for forvaltning av planinformasjon.

Kapittel 5 Overgangsbestemmelser, ikrafttredelse

§ 16 Overgangsbestemmelser

Bestemmelsene om nasjonal arealplan-ID i §§ 9, 12, 13 og 15 gjelder fra 1. januar 2010.

Bestemmelsene om etablering av digitalt planregister og metadata i § 12 gjelder fra 1. mars 2010. Alle planer som er endelig vedtatt etter 1. januar 2010 skal føres inn i registeret.

Bestemmelsene om etablering av planregister med planoversikt i § 13 gjelder for arealplaner som legges ut til offentlig ettersyn etter 1. juli 2009.

Bestemmelsene om føring av dispensasjoner og midlertidige forbud mot tiltak i planregister med planoversikt i § 13 annet ledd bokstav c og d gjelder fra 1. mars 2010. Alle dispensasjoner og midlertidige forbud mot tiltak som er vedtatt etter 1. januar 2010 skal føres inn i registeret.

Til § 16 Overgangsbestemmelser

På tidspunktet for forskriftens ikrafttreden var ikke alle deler av den nasjonale produktspesifikasjonen for arealplan og digitalt planregister klar. Del 4, som omhandler digitalt planregister, ble ferdigstilt i første versjon november 2009 i samarbeid bl.a. med kommuner og systemleverandører. Kommunene og systemleverandørene trenger noe tid for å tilpasse seg de nye reglene. Det er derfor behov for en overgangsperiode til 1. mars 2010. Det er reglene om nasjonal arealplan-ID, digitalt planregister og metadata som trer senere enn øvrige bestemmelser i forskriften.

Tredje ledd. Kravet om planregister med planoversikt gjelder kun for planer som er lagt ut til offentlig ettersyn etter 1. juli 2009. Loven får følgelig ikke tilbakevirkende kraft for gamle planer. På den annen side sidestilles endringer i plan som går ut over mindre endringer etter plan- og bygningsloven § 11-17 og 12-14 første ledd, jf. første ledd, med ny plan. Slik endret plan skal føres inn i registeret såfremt det gjelder en plan i vektorformat etter SOSI versjon 4.0, jf. § 12 annet ledd bokstav a siste punktum.

Selv om kommunen ikke er forpliktet til å føre eldre (endelig vedtatte) planer i et digitalt planregister, kan den gjøre det på frivillig basis. Hvis kommunen velger å føre slike planer inn i registeret skal de tildeles nasjonal arealplan-ID. I tillegg er det et minimumskrav at planområdet vises med et omriss. Bestemmelsen fastsetter at reglene i forskriften kommer til anvendelse så langt de passer. I dette ligger bl.a. at forskriftens krav til datasikkerhet (§ 3), årsversjoner (§ 4), registrering av dispensasjoner (§ 12 annet ledd bokstav c) og bestemmelsene om tilgang til informasjon (§ 14), gjelder for slike planer.

§ 17 Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 1. juli 2009.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 10. mai 2004 nr. 736 om kart og stedfestet informasjon i plan- og byggesaksbehandlingen.

Til § 17 Ikrafttredelse

Bestemmelsen angir tidspunkt for forskriftens ikrafttredelse. Reglene gis ikke tilbakevirkende kraft. De gjelder derfor kun for planer som legges ut til offentlig ettersyn etter at forskriften er trådt i kraft. Se likevel bestemmelsene i § 12 annet ledd a siste punktum som føring av eldre planer som blir endret.

Den gamle kartforskriften er i sin helhet erstattet av den nye forskriften.

Utgått versjon

Merknader til vedlegg I

(merknader i kursiv)

- Der man ikke finner relevant arealformål i vedlegg 1, bør man undersøke om de er dekket opp av hensynsoner i vedlegg 2.
- Arealformålene og hensynssonene kan suppleres med bestemmelser innenfor lovens rammer for å tydeliggjøre bruken.
- Ytterligere underdeling eller presisering av arealformål kan i reguleringsplan gjøres med bestemmelser.
- På regionalt nivå benyttes koder for kommuneplan så langt de passer.
- Om kombinasjoner:
 - På kommuneplannivå skal kun kp-koder benyttes. På rp-nivå benyttes rp-koder.
 - Det er ikke adgang til å benytte andre hovedformål eller underformål enn dem som framgår av tabellen.
 - I kommuneplanens arealdel er det ikke adgang til å kombinere hovedformål for samme areal, jf. plan- og bygningsloven § 11-7 første ledd nr. 1-6. Underformål under et hovedformål kan kombineres innbyrdes og med hensynsoner. Lagdel plan regnes ikke som samme areal. I lagdelt plan kan derfor hovedformål kombineres på geografisk sammenfallende vertikalnivåer, jf. kart- og planforskriften § 9 tredje ledd.
 - I reguleringsplan kan man kombinere hovedformål for samme areal, jf. plan- og bygningsloven § 12-5 første ledd nr. 1-6. Underformål kan fritt kombineres. Kombinasjonskodene i eksempelvis 1800-serien er således ikke uttømmende for hvilke kombinasjoner av underformål som kan anvendes. Underformål under et hovedformål kan også kombineres med underformål under annet hovedformål så langt det ikke er motstrid mellom formålene når virksomheten/bruken finnes sted.

Formål	Kode kp	Kode rp
Nr. 1 – BEBYGGELSE OG ANLEGG	1000	1000
Bebyggelse og anlegg <ul style="list-style-type: none"> • <i>Koden kan benyttes som overordnet arealformål uten ytterligere detaljering på kommuneplannivå. Det bør i så fall lages bestemmelser som skal være retningsgivende for reguleringsplan.</i> 	1001	1001
Boligbebyggelse	1110	1110
boligbebyggelse-frittliggende-småhusbebyggelse		1111
boligbebyggelse-konsentrert-småhusbebyggelse		1112
boligbebyggelse-blokkbebyggelse		1113
garasjeanlegg for bolig-/fritidsbebyggelse		1119
Fritidsbebyggelse	1120	1120
fritidsbebyggelse-frittliggende		
<i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rorbu</i> • <i>Leirsted (ikke kommersielt - for eksempel for speiderbevegelsen)</i> 		1121
fritidsbebyggelse-konsentrert		1122
fritidsbebyggelse-blokk		1123
kolonihage		1124

Formål	Kode kp	Kode rp
Sentrumsformål <ul style="list-style-type: none"> • Skal et formål utelukkes, må det angis i bestemmelser 	1130	1130
Kjøpesenter <ul style="list-style-type: none"> • Stedfesting av varelevering angis med bestemmelse 	1140	1140
Forretninger <ul style="list-style-type: none"> • Kan i reguleringsbestemmelser angi at det skal være forretninger for plasskrevende varer eller dagligvarer. • Stedfesting av varelevering angis med bestemmelse. 	1150	1150
Offentlig eller privat tjenesteyting	1160	1160
	barnehage	1161
	undervisning	
Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> • skole • høyskole/undervsitet • ev. kombinert med forskning 		1162
	institusjon	
Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> • helseinstitusjon (uspesifisert) • sykehus • sykehjem • aldersbolig • omsorgsboliger, boliger med service • fengsel • • kulturinstitusjoner (uspesifisert) • bibliotek • konsertlokale • kino • teater • museum • galleri 		1163
	kirke/annen religionsutøvelse	1164
	forsamlingslokale	1165
	administrasjon	1166
	annen offentlig eller privat tjenesteyting	
Kan vedbruk av bestemmelse omfatte: <ul style="list-style-type: none"> • ambassade • treningssenter • legesenter • m.fl. 		1169
Fritids- og turistformål	1170	1170
	utleiehytter	
Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> • utleie av rorbu • kommersielt leirsted 		1171
	fornøylespark	1172
	campingplass	1173
	leirplass	1174
Råstoffutvinning	1200	1200

Formål	Kode kp	Kode rp
steinbrudd og masseuttak		1201
Næringsvirksomhet	1300	1300
kontor		1310
hotell/overnatting		1320
bevertning		1330
Industri		1340
<ul style="list-style-type: none"> Omfatter ikke avfallsanlegg (skal bruke kodene 1510 eller 1520) 		1340
lager		1350
bensinstasjon/vegsserviceanlegg		1360
annen næring		1390
<p>Kan bl.a. omfatte</p> <ul style="list-style-type: none"> messehall konferansesenter forskningssenter/park (se også kode 1162) 		1390
Idrettsanlegg	1400	1400
<ul style="list-style-type: none"> Kan innbefatte kommersielt treningssenter ved bruk av bestemmelse, når et slikt senter er en liten del av et større anlegg. 		1400
skianlegg		1410
<p>Kan bl.a. omfatte</p> <ul style="list-style-type: none"> hoppbakke alpinanlegg skiskytebane snøproduksjonsanlegg m.fl. 		1410
skiløypetrasé		1420
<p>Kan bl.a. omfatte</p> <ul style="list-style-type: none"> rulleskiløype I kommuneplan kan skiløype kun tegnes inn som informasjonslinje. Ev. kan en stille krav om at nye skiløypetraseer krever reguleringsplan, jf. pbl. § 11-9 nr. 1. 		1420
idrettsstadion		1430
<p>Kan bl.a. omfatte</p> <ul style="list-style-type: none"> idrettshall/flerbrukshall svømmehall 		1430
nærmiljøanlegg		1440
golfbane		1450
motorsportanlegg		1460
skytebane		1470
andre idrettsanlegg		1490
Andre typer bebyggelse og anlegg	1500	1500
godsterminal		1501
godslager		1502
energianlegg		1510
<ul style="list-style-type: none"> kan ved bestemmelse angi at det gjelder område for trafo og ev. samtidig legge inn hensynssone for faresone 370 over) 		1510
fjernvarmeanlegg		1520
vindkraftanlegg		1530
vann- og avløpsanlegg		1540
vannforsyningsanlegg		1541

Formål	Kode kp	Kode rp
avløpsanlegg		1542
renovasjonsanlegg		1550
Øvrige kommunaltekniske anlegg		
<i>Omfatter også</i>		
• <i>privat eide anlegg</i>		1560
telekommunikasjonsanlegg		1570
annen særskilt angitt bebyggelse og anlegg		
<i>Kan med bestemmelse omfatte</i>		
• <i>snøopplag</i>		
• <i>støyvoll</i>		
• <i>massedeponi</i>		
• <i>område hvor større terrenginngrep kan gjennomføres (med beskrivelse)</i>		1590
Uteoppholdsareal	1600	1600
lekeplass		1610
gårds plass		1620
parsellhage		1630
annet uteoppholdsareal		1690
Grav- og urnelund	1700	1700
krematorium		1710
nødvendige bygg og anlegg for grav- og urnelund		1730
Kombinert bebyggelse og anleggsformål	1800	1800
bolig/forretning		1801
bolig/forretning/kontor		1802
bolig/tjenesteyting		1803
bolig/kontor		1804
forretning/kontor		1810
forretning/kontor/industri		1811
forretning/industri		1812
forretning/kontor/tjenesteyting		1813
forretning/tjenesteyting		1814
næring/kontor		1820
næring/kontor/industri		1821
næring/industri		1822
næring/kontor/tjenesteyting		1823
næring/tjenesteyting		1824
kontor/industri		1830
kontor/tjenesteyting		1831
Angitt bebyggelse og anleggsformål kombinert med andre angitte hovedformål		1900
Nr. 2 – SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR	2000	2000
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (arealer)	2001	2001
Veg		
• <i>Det er ikke etablert SOSI-kode for å skille mellom privat veg – offentlig veg. Man må bruke påskrift og bestemmelse for å markere skillet.</i>	2010	2010
kjøreveg		
<i>Omfatter</i>		
• <i>Avkjørsel</i>		
• <i>(omfatter ikke fortau)</i>		2011

Formål	Kode kp	Kode rp
<i>I bestemmelse kan bl.a. presiseres</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • kollektivgate • kollektivfelt • 		
	fortau	2012
<i>Kan bl.a. omfatte</i>	torg	
<ul style="list-style-type: none"> • plass (rådhusplassen) 		2013
<i>Kan ved bestemmelse angi</i>	gatetun	
<ul style="list-style-type: none"> • ulike typer sambruksareal • beplantning- og lekeareal • av- og påtigning • gang- og sykkelveg • innkjørsel til parkeringsanlegg • parkering • møbleringssoner 		2014
	gang-/sykkelveg	2015
	gangveg/gangareal	2016
	sykkelveg/-felt	2017
<i>Kan bl.a. omfatte</i>	annen veggrunn – teknisk anlegg	
<ul style="list-style-type: none"> • grøfter • skjæringer • støttemurer • m.fl. 		2018
	annen veggrunn - grøntareal	2019
Bane (nærmere angitte baneformål)	2020	2020
	trasé for jernbane	2021
	trasé for sporveg/forstadsbane	2022
	trasé for taubane	2023
	stasjons-/terminalbygg	2024
	holdeplass/plattform	2025
	leskur/plattformtak	2026
	tekniske bygninger/konstruksjoner	2027
<i>Kan bl.a. omfatte</i>	annen banegrunn – tekniske anlegg	
<ul style="list-style-type: none"> • grøfter • skjæringer • støttemurer • m.fl. 		2028
	annen banegrunn – grøntareal	2029
Lufthavn	2030	2030
	lufthavn - landings-/taxebane	2031
	lufthavn - terminalbygg	2032
	lufthavn- hangarer/administrasjonsbygg	2033
	landingsplass for helikopter o.a.	2034
Havn	2040	2040
	kai	2041

Formål	Kode kp	Kode rp
havneterminaler		2042
havnelager		2043
Hovednett for sykkel	2050	2050
Kollektivnett	2060	2060
trasé for nærmere angitt kollektivtransport		2061
Kollektivknutepunkt <ul style="list-style-type: none"> • Kan brukes også når det bare er tale om én type kollektivmiddel, eksempelvis buss. • Skal kun brukes til samferdselsfunksjonen. Innbefatter ikke næring. Kan ev. brukes i kombinasjon med næring. 	2070	2070
kollektivanlegg		2071
kollektivterminal		2072
kollektivholdeplass		2073
pendler-/innfartsparkering		2074
Parkeringsplasser	2080	2080
rasteplass		2081
parkeringsplasser <p>Ved bestemmelse kan man bl.a. angi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taxiholdeplass • særskilt tilrettelagte p-plasser • sykkel, motorsykkel, -bussparkering • p-plass m/lademulighet for elbil og andre ladbare hybridbiler • plasser med ladestasjon for el.biler og stedfeste med RpBestemmelseGrense i SOSI for å vise området på plankart 		2082
parkeringshus/-anlegg		2083
Trasé for teknisk infrastruktur	2100	2100
energinett		2110
fjernvarmenett		2120
vann- og avløpsnett		2140
vannforsyningsnett		2141
avløpsnett		2142
overvannsnett		2143
avfallssug		2150
telekommunikasjonsnett		2160
andre tekniske infrastrukturtraseer		2180
kombinerte tekniske infrastrukturtraseer		2190
Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk Infrastrukturtraseer	2800	2800
Angitte samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer kombinert med andre angitte hovedformål		2900
Nr. 3 – GRØNNSTRUKTUR <ul style="list-style-type: none"> • Innenfor grønnstruktur kan man benytte underformål fra bebyggelse og anlegg der dette er nødvendig for å detaljere og tydeliggjøre arealbruken, for eksempel presisere mindre bygninger, dammer og vannspeil. 	3000	3000
Grønnstruktur	3001	3001
Naturområde	3020	3020
Turdrag	3030	3030
turvei		3031

Formål	Kode kp	Kode rp
Friområde	3040	3040
badeplass/-område		3041
Park	3050	3050
vegetasjonsskjerm		
<i>Omfatter også</i>		
• <i>Nyplanting</i>		3060
kombinerte grønnstrukturformål	3800	3800
angitt grønnstruktur kombinert med andre angitte hovedformål		3900
Nr. 4 – FORSVARET	4000	4000
Forsvaret	4001	4001
ulike typer militære formål	4010	4010
skytefelt/øvingsområde	4020	4020
forlegning/leir	4030	4030
kombinerte militærformål	4800	4800
angitt militært formål kombinert med andre angitte hovedformål		4900
Nr. 5 – LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSFORMÅL SAMT REINDRIFT	5000	5000
landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR)	5001	5001
LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag	5100 	5100
landbruksformål		5110
jordbruk		5111
skogbruk		5112
seterområde		5113
gartneri		5114
pelsdyranlegg		5115
naturformål		5120
friluftformål		5130
reindriftformål		5140
LNFR areal for spredt bolig- fritids- eller næringsbebyggelse, mv.	5200	5200
spredt boligbebyggelse	5210 	5210
spredt fritidsbebyggelse	5220 	5220
spredt næringsbebyggelse	5230 	5230
naturvern		5300
jordvern		5400
særlige landskapshensyn		5500
vern av kulturmiljø eller kulturminne		5600
LNFR formål kombinert med andre angitte hovedformål		5900
nr. 6 – BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG, MED TILHØRENDE STRANDSONE	6000	6000
Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	6001	6001
Ferdsel	6100	6100
Farleder	6200	6200
skipsled		
<i>Det kan i bestemmelse skille mellom</i>		
• <i>hovedled</i>		
• <i>biled</i>		
• <i>øvrige bileder</i>		6210

Formål	Kode kp	Kode rp
havneområde i sjø		6220
småbåthavn		
• <i>Båtopplag på land spesifiseres ved bruk av bestemmelse</i>	6230	6230
bøyehavn		6240
Fiske	6300 	6300
fiskebruk		6310
kaste- og låssettingsplasser		6320
oppvekstområde for yngel		6330
Akvakultur	6400	6400
akvakulturanlegg i sjø og vassdrag		6410
akvakulturanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende landanlegg		6420
Drikkevann	6500	6500
Naturområde	6600	6600
naturområde i sjø og vassdrag		6610
naturområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone		6620
Friluftsområde		
• <i>Kan i bestemmelse til arealdelen av kommuneplan angi at det er tale om badeområde</i>	6700	6700
friluftsområde i sjø og vassdrag		6710
friluftsområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone		6720
småbåtanlegg i sjø og vassdrag		6730
småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone		
• <i>Båtopplag på land spesifiseres ved bruk av bestemmelse</i>		6740
uthus/naust/badehus		6750
idrett og vannsport		6760
badeområde		6770
Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	6800	6800
Angitt formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone kombinert med andre angitte hovedformål <i>Kan kombinere for eksempel med</i>		6900
• <i>ferdsel (6100) med nærmere angivelse</i>		

Merknader til vedlegg II

(merknader i kursiv)

- Det er ikke anledning til å benytte andre hensynssoner enn dem som framgår av tabellen, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd.

Flere hensynssoner kan overlappe hverandre, ha ulik avgrensning og de behøver ikke følge arealformåls grensene.

Soner	Kode	Tekst
§ 11-8 a, jf. § 12-6		
Sikringssone		
	(100)	a.1) sikringssoner <ul style="list-style-type: none"> • Kan ved bestemmelse angi sikringssone for havnivåstigning og bruke RpBestemmelsesGrense i SOSI for å synliggjøre området på plankart)
	110	nedslagsfelt drikkevann
	120	område for grunnvannsforsyning
	130	sikringssone transport (= byggeforbud rundt veg, bane og flyplass)
	140	Frisikt
	190	andre sikringssoner <ul style="list-style-type: none"> • Kan brukes for å angi restriksjoner for anlegg i grunnen, eksempelvis ved regulering av tunneler.
Støysone		
	(200)	a.2) støysoner
	210	rød sone iht. rundskriv T-1442
	220	gul sone iht. rundskriv T-1442
	230	grønn sone iht. rundskriv T-1442
	290	andre støysoner
Faresone		
	(300)	a.3) faresoner
	310	ras- og skredfare
	320	Flomfare
	330	Radonfare
	350	brann-/eksplosjonsfare
	360	Skytebane
	370	høyspenningsanlegg (inkl høyspentkabler) <ul style="list-style-type: none"> • Sensitiv informasjon om elektriske anlegg, herunder kraftledninger, er underlagt taushetsplikt i forskrift om beredskap i kraftforsyningen § 6-2, jf. offentleglova § 13, første ledd, og skal ikke fremgå av planen.
	380	sone for militær virksomhet
	390	annen fare Kan innbefatte: <ul style="list-style-type: none"> • Forurenset grunn (ev. i kombinasjon med eksplosjonsfare f.eks. for avfallsplasser)
§ 11-8 b, jf. § 12-6		
Infrastruktursone		
	(400)	b) særlig krav til infrastruktur
	410	krav vedrørende infrastruktur

Soner	Kode	Tekst
	430	rekkefølgekrav infrastruktur
	440	rekkefølgekrav samfunnservice
	450	rekkefølgekrav grønnstruktur
§ 11-8 c, jf. § 12-6		
Sone med angitte særlige hensyn		
	(500)	c) sone med særlige hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø med angivelse av interesse
	510	hensyn landbruk
	520	hensyn reindrift
	530	hensyn friluftsliv
	540	hensyn grønnstruktur
	550	hensyn landskap
	560	bevaring naturmiljø
	570	bevaring kulturmiljø
	580	randområder til nasjonalpark/landskapsvernområde
§ 11-8 d, jf. § 12-6		
Båndleggingsone		
	(700)	d) båndlegging
	710	båndlegging for regulering etter plan- og bygningsloven
	720	båndlegging etter lov om naturvern
	730	båndlegging etter lov om kulturminner
	740	båndlegging etter andre lover
	750	båndlegging i forhold til avkjøringsklasser etter vegloven
§ 11-8 e, jf. § 12-6		
Gjennomføringssone		
	(800)	e) krav om felles planlegging, omforming og fornyelse
	810	krav om felles planlegging
	820	omforming
	830	fornyelse
§ 11-8 f, jf. § 12-6		
Videreføring av reguleringsplan		
	(900)	f) sone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde
	910	gjeldende reguleringsplan skal fortsatt gjelde

Endringslogg for veilederen

Forskriftstekstene er ajourført med endringer som trådte i kraft 1. januar 2010, jf. forskrift 14. desember 2009 nr. 1539 .	
Merknader til paragrafer	Dato revidert:
§ 2	11.8.2009 20.1.2010
§ 4	11.8.2009 20.1.2010
§ 5	20.1.2010
§ 7	20.1.2010
§ 6	11.8.2009
§ 9	11.8.2009 20.1.2010
§ 10	20.1.2010
§ 11	20.1.2010
§ 12	20.1.2010
§ 13	11.8.2009 20.1.2010
§ 15	11.8.2009 20.1.2010
§ 16	11.8.2009 20.1.2010
§ 17	11.8.2009
Tabell I og II	11.8.2009 20.1.2010